

Ajudadequalitat

reflexions al voltant de la seva eficàcia

La **Campanya del Mil·lenni de les Nacions Unides** (www.senseexcuses2015.org) va ser creada l'any 2002 pel secretari general de l'ONU per reforçar i consolidar la tasca de promoció dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni al món. Avui és present en més de 40 països i treballa, juntament amb plataformes nacionals i internacionals de la societat civil i altres entitats, per exigir als líders mundials que compleixin el seu compromís d'eradicar la pobresa extrema al món abans del 2015.

La **Campanya Pobresa Zero** (www.pobrezacero.org) és una campanya estatal organitzada per la Coordinadora d'ONG per al Desenvolupament-Espanya, que intenta implicar tots els sectors socials en la lluita contra la pobresa, d'una forma urgent, definitiva i eficaç.

La **Federació catalana d'ONG per al Desenvolupament** és una entitat sense ànim de lucre, integrada per més de 80 organitzacions no governamentals que mitjançant el treball en xarxa, té com a finalitat facilitar i potenciar la tasca de les ONG catalanes per al desenvolupament amb transparència, ètica i qualitat en favor de la justícia social i l'equitat arreu mitjançant una cooperació transformadora.

La **Coordinadora d'ONG per al Desenvolupament-Espanya** és una entitat sense ànim de lucre, integrada per més de 100 organitzacions no governamentals que busquen l'acció conjunta i coordinada en la cooperació amb els pobles del sud.

ÍNDEX

Per què és important parlar de l'eficàcia de l'ajuda al desenvolupament?	2
Agenda de l'Eficàcia de l'Ajuda: aprendre de l'experiència	5
La Declaració de París: Pla pràctic per millorar l'Eficàcia de l'Ajuda al Desenvolupament. Estem assolint les metes?	8
Què podem fer per millorar l'Eficàcia de l'Ajuda al Desenvolupament?	17
1. El principi d'apropiació democràtica: els organismes donants han de respectar i donar suport als plans de desenvolupament dels països receptors.	18
2. El principi d'alineació dels organismes donants amb les polítiques i els procediments dels països receptors.	20
3. Harmonitzar les pràctiques i els procediments de l'ajuda oficial al desenvolupament.	24
4. Gestió orientada a resultats: l'ajuda ha de ser previsible i transparent.	28
5. Responsabilitat mútua.	29
6. Destinar l'ajuda als països que més la necessiten.	30
7. Deslligar l'ajuda i eliminar la condicionalitat.	32
8. Reformar la cooperació tècnica i el finançament de beques.	34
Com assegurar una ajuda eficaç?	36
Una bona conducció en l'Eficàcia de l'Ajuda	38
LA QUALITAT DE L'AJUDA: una reflexió des de la societat civil	40
Què diuen les ONGD sobre l'Eficàcia de l'Ajuda?	44
Quines propostes fan les ONGD per millorar l'Eficàcia de l'Ajuda?	48
Com s'organitza la societat civil per influir en l'agenda internacional sobre l'Eficàcia de l'Ajuda?	56
De París 2005 a Accra 2008. L'Ajuda al Desenvolupament podrà ser eficaç i responsable?	58
Referències	62

© UN Photo/Tim McKulka

Per què és important parlar de l'Eficàcia **DE L'AJUDA AL DESENVOLUPAMENT?**

El setembre de l'any 2000, a la Cimera del Mil·lenni de Nacions Unides, els líders mundials van assumir un compromís històric i van acordar treballar junts per alliberar milions de persones de les “condicions abjectes i deshumanitzadores de la pobresa extrema” i garantir-ne el “dret al desenvolupament”.

Sobre la base d'aquests compromisos, es van fixar els anomenats **Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni (ODM)**, 8 objectius orientats a la lluita contra la pobresa amb reptes com l'eradicació de la fam, la millora de la salut i l'educació, la igualtat de gènere, la lluita contra malalties com el VIH/SIDA, la malària i la tuberculosi, i la sostenibilitat del medi ambient. La comunitat internacional va fixar una sèrie de metes i indicadors per mesurar-ne l'evolució i el progrés; i va acordar una data límit per complir-los: l'any 2015.

Amb els ODM es reconeix per primera vegada que la lluita contra la pobresa és una responsabilitat política conjunta, que implica tant als països pobres com als rics. Als països en desenvolupament els com-

peteix la consecució dels Objectius de l'1 al 7, centrats a millorar les condicions de vida dels seus ciutadans i ciutadanes. Al seu torn, l'ODM 8 planteja una sèrie de metes que els països rics han d'assumir per fer possible la consecució de la resta dels ODM. Entre altres qüestions, els països desenvolupats tenen la responsabilitat d'augmentar el volum de l'ajuda facilitada als països pobres i de millorar-ne l'eficàcia.

Augmentar l'eficàcia de l'ajuda significa donar suport als països en desenvolupament per millorar les condicions de vida de la seva població i eradicar la pobresa extrema. Per això, és imprescindible que l'ajuda se centri en les prioritats fixades pels mateixos països en desenvolupament. **No es tracta que els països rics, els organismes donants, desenvolupin als països més pobres, sinó que l'ajuda que presten contribueixi a generar les condicions necessàries perquè els països en desenvolupament avancin per ells mateixos.**

A més, la gestió d'aquests recursos ha de ser democràtica: ha d'implicar el parlament, la ciutadania i les organitzacions de la societat civil. Aquestes últimes desenvolupen un paper clau, ja que compten amb una posició privilegiada per traslladar la veu dels més pobres i oferir, al conjunt de la ciutadania, una plataforma per reclamar als seus governs els seus drets i l'accés a serveis socials bàsics. A més, la societat civil és també qui pot exigir millor que es reti comptes per la despesa pública realitzada.

Una ajuda eficaç requereix també que tant les agències multilaterals com els països donants, i també els mateixos països en desenvolupament, estableixin una aliança realment efectiva, a través de la qual puguin responsabilitzar-se mútuament i conjuntament dels resultats assolits. El compromís recíproc és quelcom bàsic en la consecució dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni.

“L'ajuda funciona, contribueix a treure els països de la pobresa. Des que el 2000 es van aprovar els ODM, cada any sobreviuen 3 milions de nens i nenes més; 41 milions més van a l'escola i, gràcies a la immunització, se salven 2 milions de vides”.

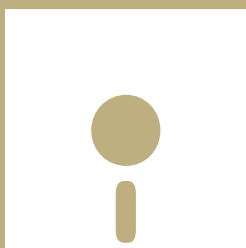
CONCORD Aidwatch and EUODAD, 2007. *EU Aid Report*

L'enfocament recollit a l'Agenda de l'Eficàcia de l'Ajuda implica, per tant, canvis substancials en la forma de pensar i d'actuar dels organismes donants. Però aquestes millores en la gestió i orientació de l'ajuda només tindran lloc si els ciutadans i ciutadanes dels països rics exigeixen més informació sobre l'eficàcia i la qualitat de les aportacions que gestionen els seus governs.

Aquest manual explica, amb detall, els factors clau per aconseguir una ajuda eficaç i garantir la consecució dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni per a l'any 2015. A més, recull la posició de la societat civil davant aquestes qüestions.

Com es compromet el Pacte d'Estat contra la pobresa amb l'Eficàcia de l'Ajuda?

El desembre de 2007, TOTS els partits polítics amb representació parlamentària van signar, a iniciativa de la Coordinadora d'ONG per al Desenvolupament-Espanya, el Pacte d'Estat contra la pobresa, que renova i actualitza els compromisos adoptats en el Pacte de solidaritat de 1996, i segella el compromís de les forces polítiques amb l'Eficàcia de l'Ajuda:

“(...) resollem concretar el compromís amb una cooperació de qualitat en un pacte polític per l'eradicació de la pobresa al món, entenent la necessitat que els principis de la política de cooperació tinguin continuïtat, independentment del partit polític que governi en cada moment, per la qual cosa acordem per consens un conjunt d'orientacions i d'iniciatives polítiques que responguin als grans reptes que té la nostra cooperació al desenvolupament, com són la millora de (...) la qualitat de la nostra AOD (Ajuda Oficial al Desenvolupament), (...) i la plena incorporació dels principis de la Declaració de París (...)”.

Pacte d'Estat contra la pobresa, 19 de desembre 2007

Agenda de l'Eficàcia de l'Ajuda: Aprendre de **L'EXPERIÈNCIA**

L'interès per l'eficàcia en la cooperació al desenvolupament no és res nou. El que resulta més innovador és l'ampli consens internacional existent entorn del que s'ha de fer per millorar-ne l'efectivitat. Aquest consens neix de manera directa dels errors del passat, ja que entendre aquests fracassos resulta fonamental per dissenyar noves pràctiques. A continuació, es plantegen alguns dels principals problemes que han sorgit al llarg dels anys.

El típic enfocament de programa del donant...

consisteix en una sèrie de projectes independents, controlats pels organismes donants, que ells mateixos dissenyen, posen en pràctica i administren; amb escassa o nul·la participació del país receptor. Fins i tot en aquells casos en els quals aquests projectes s'executen bé i ofereixen beneficis tangibles a les comunitats més pobres, aquest enfocament no aconsegueix un desenvolupament sostenible a mitjà termini.

...és un programa d'ajuda controlat pel donant...

- Que gairebé no compta amb apropiació per part del receptor, que no participa en cap moment en el disseny del programa ni en la presa de decisions.
- Que no cobreix despeses corrents, com les de manteniment o els salaris, ja que es prefereix invertir en elements més “visibles i mediàtics”, com les infraestructures, cosa que posa en perill la sostenibilitat del mateix projecte.
- Que, sovint, no aborda les causes que s'amaguen darrere les deficiències dels serveis públics als països en desenvolupament o que ignora els canvis estructurals que s'han de fer per aconseguir un desenvolupament sostenible.
- Que considera projecte a projecte, o poble per poble, sense tenir en compte les necessitats globals a les quals el país, en el seu conjunt, ha de fer front per al seu desenvolupament. I que no s'insereix dins les polítiques dissenyades pel país receptor.

“Els organismes donants, amb el nostre finançament a curt termini i a la recerca de més visibilitat, som part del problema. És el ‘circ del donant’. Ens centrem massa en banderes i en imatges per als mitjans, i ens preocupem molt poc del resultat final. Per això, hem decidit canviar la nostra manera de treballar (...).”

Hilde F. Jonson, exministra de Cooperació Internacional de Noruega

...que debilita les capacitats locals...

ja que centenars de projectes aïllats provinents de diferents donants suposen despeses administratives importants i ineficaces. Els organismes donants, sovint, acaparen també el personal local més qualificat, i l'aparten dels ministeris i de la gestió de les seves institucions.

...i fins i tot menyscaba la responsabilitat dels governs davant la seva ciutadania i els representants electes dels països en desenvolupament.

- En països amb alta presència de donants, la ciutadania deixa d'exigir als governs un nivell de serveis adequat i trasllada les seves peticions als governs estrangers.
- Davant l'ajuda rebuda, els governs dels països en desenvolupament senten més obligació de retre compte de les seves actuacions davant els organismes donants que davant la seva pròpia ciutadania.
- En finançar grups de projectes, els organismes donants solen assignar fons al marge dels pressupostos de l'estat. Aquesta pràctica impedeix als parlaments nacionals exercir un control democràtic sobre una gran part de recursos que es gestionen al país.

“L'enfocament al desenvolupament dominat pel donant va portar a una sèria de petits projectes no coordinats, que inclús quan tenien èxit, no suposaven un gran impacte en termes de desenvolupament. Eren petites illes de perfecció en els oceans de la desesperació, que es van esfondrar novament a l'oceà, un cop els organismes donants van marxar.”

Eveline Herfkens, fundadora de la Campanya del Mil·lenni de Nacions Unides

La Declaració de París: Pla pràctic per millorar

L'EFICÀCIA DE L'AJUDA AL DESENVOLUPAMENT ESTEM ASSOLINT LES METES?

El mes de març de 2005, els dirigents de més de cent països i organismes multilaterals es van reunir a París per canviar la seva manera d'operar, millorar substancialment l'impacte de la cooperació per al desenvolupament i assegurar la consecució dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni per al 2015. D'aquesta reunió, va néixer la Declaració de París sobre l'Eficàcia de l'Ajuda al Desenvolupament, un pla pràctic basat en la idea d'establir una aliança efectiva entre organismes donants i països en desenvolupament, que reflecteix un consens sense precedents sobre els reptes pendents en aquesta matèria.

En la Declaració, es fixen una sèrie de metes per a la seva posada en pràctica abans de l'any 2010 i s'estableixen un conjunt d'indicadors per ava-

luar-ne el progrés. El document preveu, a més, un sistema de seguiment a nivell internacional amb procediments perquè donants i receptors retin compte als seus propis països dels compromisos adoptats en la Declaració.

A més d'aquests punts, la importància del consens recollit en la Declaració de París es veu reflectida també en el seguiment que, des de múltiples àmbits, es fa d'aquest procés. Exemple d'això és el Tercer Fòrum d'Alt Nivell sobre Eficàcia de l'Ajuda d'Accra (Ghana) del 2-4 setembre de 2008, que va reunir ministres, directores de les agències de cooperació i representants de la societat civil. Aquest fòrum tenia com a objectiu analitzar críticament els progressos de l'Agenda de París i els avenços cap a una ajuda realment efectiva en la lluita contra la pobresa. A Accra es van buscar per tant formes de resoldre preocupacions urgents, inclòs el lideratge nacional, el desenvolupament de la capacitat i la previsibilitat de l'ajuda.

Al fòrum d'Accra es va acordar el Programa d'Acció d'Accra (PAA), un conjunt de mesures concretes dissenyades per accelerar el moviment cap a metes de desenvolupament acordades. Les organitzacions no governamentals a nivell nacional, europeu i internacional han de vigilar l'aplicació dels compromisos assumits pels seus governs en el Programa d'Acció d'Accra. Fins ara, el progressos han estat més aviat escassos y pocs governs europeus encara tenen plans d'aplicació efectiva. El pròxim fòrum tindrà lloc al 2011, i l'objectiu serà veure els èxits dels organismes donants al final del procés de la Declaració de París.

“Millorar l'ajuda significa coses molt diferents segons el costat del desenvolupament on es trobi la persona. Per als països que reben ajuda estrangera, suposa distribuir adequadament els recursos prestats entre les seves prioritats i plans polítics, de manera que es promogui la justícia, s'estimuli el creixement econòmic i es millori el benestar social de la seva ciutadania. Per als països i organismes que proporcionen l'ajuda, suposa finançar els països que més la necessiten i que en faran un més bon ús (o que necessiten una ajuda especial per trampejar la crisi)”.

OCDE, 2007. Enquesta de 2006 de seguiment de la Declaració de París

Indicadors de progrés de la Declaració de París

APROPIACIÓ		METES PER AL 2010						
1	<i>Els socis tenen estratègies de desenvolupament operatives</i> — Nombre de països amb estratègies nacionals de desenvolupament (incloent ERP) amb prioritats estratègiques clares i vinculades a un marc de despeses a mitjà termini, que queden reflectides en els pressupostos anuals.	Com a mínim, el 75% dels països socis tindran estratègies de desenvolupament operatives.						
ALINEACIÓ		METES PER AL 2010						
2	<i>Sistemes nacionals fiables</i> — Nombre de països socis els sistemes de gestió de les finances públiques i d'aprovisionament dels quals (a) compleixen les bones pràctiques generalment adoptades o (b) tenen instaurat un programa de reformes per aconseguir-ho.	<p>(a) Gestió de les finances públiques – La meitat dels països socis avançaran, com a mínim, un nivell (és a dir, 0,5 punts) en l'escala d'acompliment de la gestió de les finances públiques (PFM)/CPIA (Avaluació Institucional i Política del País).</p> <p>(b) Aprovisionament – Un terç dels països avançarà, com a mínim, un nivell (és a dir, del D al C, del C al B o del B a l'A) en l'escala de quatre punts utilitzada per valorar l'acompliment respecte d'aquest indicador.</p>						
3	<i>Els fluxos d'ajuda s'alineen amb les prioritats nacionals</i> — Percentatge de fluxos d'ajuda per al sector estatal que es reflecteix en els pressupostos nacionals dels socis.	Reduir a la meitat els no reflectits — reduir a la meitat el percentatge de fluxos d'ajuda per al sector estatal que no es reflecteix en el pressupost o pressupostos estatals (i que es reflecteixi, com a mínim, un 85% en el pressupost).						
4	<i>Reforçar les capacitats amb suport coordinat</i> — Percentatge d'ajuda a la construcció de capacitat proporcionada per mitjà de programes coordinats coherents amb les estratègies de desenvolupament nacional dels països socis.	El 50% dels fluxos de cooperació tècnica s'aplicarà per mitjà de programes coordinats coherents amb les estratègies de desenvolupament nacional.						
5a	<i>Ús de sistemes de gestió de les finances públiques del país</i> — Percentatge de donants i de fluxos d'ajuda que utilitzen els sistemes de gestió financera pública dels països socis que (a) compleixen les bones pràctiques generalment adoptades o (b) tenen instaurat un programa de reformes per aconseguir-ho.	PERCENTATGE DE DONANTS						
		<table border="1"> <thead> <tr> <th>Punts</th> <th>Objectiu</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>5+</td> <td>Tots els organismes donants utilitzaran els sistemes de PFM dels països.</td> </tr> <tr> <td>3,5 a 4,5</td> <td>El 90% dels organismes donants utilitzaran els sistemes de PFM dels països.</td> </tr> </tbody> </table>	Punts	Objectiu	5+	Tots els organismes donants utilitzaran els sistemes de PFM dels països.	3,5 a 4,5	El 90% dels organismes donants utilitzaran els sistemes de PFM dels països.
		Punts	Objectiu					
		5+	Tots els organismes donants utilitzaran els sistemes de PFM dels països.					
		3,5 a 4,5	El 90% dels organismes donants utilitzaran els sistemes de PFM dels països.					
		PERCENTATGE DE FLUXOS D'AJUDA						
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Punts</th> <th>Objectiu</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>5+</td> <td>Una reducció de dos terços en el % d'ajuda al sector públic que no utilitza els sistemes de PFM dels països socis.</td> </tr> <tr> <td>3,5 a 4,5</td> <td>Una reducció d'un terç en el % d'ajuda al sector públic que no utilitza els sistemes de PFM dels països socis.</td> </tr> </tbody> </table>	Punts	Objectiu	5+	Una reducció de dos terços en el % d'ajuda al sector públic que no utilitza els sistemes de PFM dels països socis.	3,5 a 4,5	Una reducció d'un terç en el % d'ajuda al sector públic que no utilitza els sistemes de PFM dels països socis.		
Punts	Objectiu							
5+	Una reducció de dos terços en el % d'ajuda al sector públic que no utilitza els sistemes de PFM dels països socis.							
3,5 a 4,5	Una reducció d'un terç en el % d'ajuda al sector públic que no utilitza els sistemes de PFM dels països socis.							

5b	<p><i>Ús dels sistemes d'aprovisionament del país</i> — Percentatge de donants i de fluxos d'ajuda que utilitzen els sistemes d'aprovisionament dels països socis, que (a) compleixen les bones pràctiques generalment adoptades o (b) tenen instaurat un programa de reformes per aconseguir-ho.</p>	PERCENTATGE DE DONANTS	
		Punts	Objectiu
		A	Tots els organismes donants utilitzaran els sistemes d'aprovisionament dels països socis.
		B	El 90% dels organismes donants utilitzaran els sistemes d'aprovisionament dels països socis.
		PERCENTATGE DE FLUXOS D'AJUDA	
		Punts	Objectiu
A	Una reducció de dos terços en el % d'ajuda al sector públic que no utilitza els sistemes d'aprovisionament dels països socis.		
B	Una reducció d'un terç en el % d'ajuda al sector públic que no utilitza els sistemes d'aprovisionament dels països socis.		
6	<p><i>Reforçar la capacitat evitant estructures d'implementació paral·leles</i> — Nombre d'unitats d'execució de projectes (PIU) paral·leles per país.</p>	<p>Reduir en dos terços el nombre d'unitats d'execució de projectes (PIU) paral·leles.</p>	
7	<p><i>L'ajuda és més previsible</i> — Percentatge de desemborsaments d'ajuda alliberats d'acord amb programes adoptats dins de marcs anuals o multianuals.</p>	<p>Reduir a la meitat la diferència — reduir a la meitat el percentatge d'ajuda no desemborsada dins de l'exercici fiscal per al qual s'havia programat.</p>	
8	<p><i>Ajuda deslligada</i> — Percentatge d'ajuda bilateral deslligada.</p>	<p>Progressos continus al llarg del temps.</p>	
HARMONITZACIÓ		METES PER AL 2010	
9	<p><i>Ús de disposicions o procediments comuns</i> — Percentatge d'ajuda subministrada com a enfocaments basats en programes.</p>	<p>El 66% dels fluxos d'ajuda s'han de subministrar en el context d'enfocaments basats en programes.</p>	
10	<p><i>Fomentar anàlisis comunes</i> — Percentatge de (a) missions de camp o (b) treballs analítics sobre països, incloent anàlisis de diagnòstic que són conjuntes.</p>	<p>(a) El 40% de les missions de camp de donants ha de ser conjunt. (b) El 66% dels treballs analítics sobre països ha de ser conjunt.</p>	
GESTIÓ ORIENTADA ALS RESULTATS		METES PER AL 2010	
11	<p><i>Marc orientats als resultats</i> — Nombre de països amb marcs sòlids d'avaluació de l'acompliment transparents i supervisables per mesurar els progressos respecte de (a) les estratègies de desenvolupament nacional i (b) els programes sectorials.</p>	<p>Reduir el dèficit en un terç — Reduir el percentatge de països sense marcs d'acompliment transparents i supervisables en un terç.</p>	
RESPONSABILITAT MÚTUA		METES PER AL 2010	
12	<p><i>Mútua responsabilitat</i> — Nombre de països socis que avaluen els seus progressos mutus posant en pràctica els compromisos acordats sobre l'eficàcia de l'ajuda incloent ells esmentats en aquesta declaració.</p>	<p>Tots els països socis hauran instaurat revisions d'avaluació mútua.</p>	

Indicadors de progrés de la Declaració de París: Què faria falta per assolir-los?

1: Intensificar sistemàticament els esforços per enfortir i fer servir els sistemes nacionals, com a mitjà de vigoritzar l'apropiació nacional

	RESULTATS MÉS IMPORATNTS	MESURES RECOMANADES
Estratègies de desenvolupament operatives	<ul style="list-style-type: none"> • Malgrat els avenços realitzats, els països no assoliran les metes que s'han acordat per posar en pràctica les estratègies de desenvolupament. Els països amb estratègies operatives solides han augmentat de 13% a 20%. Encara està molt lluny la meta de 75%. • Han estat difícils d'establir els mecanismes que vinculen la formulació i la preparació del pressupost amb les estratègies nacionals, les prioritats polítiques i la informació sobre els resultats. 	<ul style="list-style-type: none"> • Els responsables de nivells alts de les polítiques tant dels països socis, com dels organismes donants, continuen senyalant clarament la importància de traduir les estratègies en plans d'accions prioritzats i estructurats en seqüència. • Haurien d'emfatitzar en el principi de vinculació dels pressupostos amb les polítiques prioritàries de mig termini.
Qualitat i utilització dels sistemes nacionals	<ul style="list-style-type: none"> • Els indicadors d'alineació mostren que la situació general ha evolucionat poc durant el període 2005-2007, excepte en matèria de desvinculació. • Els països han millorat la qualitat dels seus sistemes de PFM des de 2005, segons les dades de l' Avaluació de les polítiques i institucions nacionals (CPIA) del Banc Mundial, donat que en el 36% dels països la qualitat dels seus sistemes ha augmentat. • Però, malgrat aquesta major qualitat, l'ús dels sistemes nacionals es baix i no ha avançat significativament des de 2005. 	<ul style="list-style-type: none"> • Els països socis haurien d'encapçalar l'avaluació dels seus sistemes de PFM, fent una estratègia de reforma que estigues vinculada a l'estratègia general de gestió de l'ajuda. • Els organismes donants haurien de donar suport als programes de reforma adreçats pels països alineant les seves intervencions amb les seves pròpies estratègies. • A nivell de les polítiques, els organismes donants haurien de revisar els incentius i procediments que limiten la seva capacitat per acomplir els seus compromisos expressats en la Declaració de París. • S'ha d'orientar millor als funcionaris i funcionaries dels països sobre com i quan fer servir els sistemes nacionals, i sobre la millor manera d'aprofitar-los per les diferents modalitats d'execució, inclòs el suport a projectes. • El personal de terreny hauria d'iniciar un diàleg estructurat amb les autoritats del país sobre els obstacles que subsisteixen en la desactivació de les dependències paral·leles d'execució de projectes.

<p>Enfortiment i suport de capacitats nacionals</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Els avanços són modestos. En particular, les intervencions són sovint específiques segons el cas i no estan ben organitzades o prioritzades en una seqüència adequada. • Alguns aspectes de l'alineació, com l'augment de les capacitats, avancen poc per que no es comprenen el compromisos de París sobre la qüestió. 	<ul style="list-style-type: none"> • S'hauria de fer una tasca suplementària per establir prioritats i comunicar objectius d'augment de les capacitats, i garantir que les intervencions no són actes aïllats sinó que estan institucionalitzats en una estratègia dirigida pels associats. • S'hauria d'emprendre una iniciativa d'alt nivell per reactivar i difondre el concepte expressat a la Declaració de París, de visió estratègica dirigida pel país per tractar la insuficiència de capacitats.
--	--	--

2: Enfortir la rendició de comptes sobre els recursos per al desenvolupament

	RESULTATS MÉS IMPORATNTS	MESURES RECOMANADES
<p>Rendició de comptes i predictibilitat dels recursos per al desenvolupament</p>	<ul style="list-style-type: none"> • El realisme pressupostari ha millorat lleugerament, de 42 a 48% al 2007. En alguns països s'ha creat mecanismes que permeten incloure en el pressupost xifres detallades de l'ajuda. Tot i així, l'avanç és marginal en comparació amb la meta a assolir de 85%. • De la mateixa manera, la predictibilitat de l'ajuda ha augmentat lleugerament, però continua per sota de la meta fixada a París (actualment és de 45%, mentre que la meta és de 71%). Tant la manca de desemborsaments com l'excés de desemborsaments pels organismes donants o la manca de capacitat oficial per enregistrar l'ajuda al pressupost obstaculitzen els avanços. • S'han fet grans inversions per enfortir els sistemes de seguiment de la pobresa i la informació sectorial. Malgrat això, persisteixen importants problemes sobre el seguiment dels resultats de les estratègies de desenvolupament nacionals i sectorials. • Només dotze països han establert un mecanisme per examinar els progressos en l'acompliment dels compromisos sobre l'eficàcia de l'ajuda. 	<ul style="list-style-type: none"> • Es necessari esforçar-s'hi més a nivell nacional per millorar les maneres en que s'enregistra l'ajuda. • Els països socis haurien de tenir estratègies de gestió de l'ajuda ben articulades, i un calendari clar de planificació pressupostaria, amb l'objectiu d'integrar la gestió de l'ajuda en el procés de planificació. • Els governs haurien d'establir procediments i mecanismes clars per notificar i enregistrar els desemborsaments finançats per donants. • Els organismes donants haurien de ser més realistes sobre el ritme d'execució del programa. • Els organismes donants haurien de proporcionar informació completa sobre el flux de l'ajuda, de manera que la informació estigues vinculada a l'any fiscal, al calendari de planificació i a les classificacions pressupostàries determinades per les autoritats. • Els països socis i donants haurien de donar-se suport recíprocament a l'hora de fer servir acords d'avaluació de resultats, segons un numero petit d'indicadors que permetin investigar de forma econòmica els resultats de les estratègies de desenvolupament nacionals i sectorials.

	<ul style="list-style-type: none"> • Els organismes donants haurien de donar més suport a la formulació de polítiques basades en dades fiables, ajudant als països a millorar els seus sistemes d'estadística, seguiment i avaluació. • També haurien de donar suport a les autoritats locals i als parlaments en l'avaluació dels resultats, i ajudar a promoure la idea de que l'orientació a resultats és una variable política que no depèn de l'establiment previ de complexos sistemes d'informació. • S'hauria de dur a terme alguna iniciativa internacional per difondre i promoure els millors models d'exàmens de les aliances sobre l'ajuda resultants de l'experiència actual.
--	--

3: Gestió eficaç de l'ajuda en relació amb els costos

RESULTATS MÉS IMPORATNTS

MESURES RECOMANADES

	<ul style="list-style-type: none"> • L'harmonització dels procediments dels organismes donants en el context dels enfocaments programàtics continua avançant, però més poc a poc del que s'espera. • S'ha estès l'ús de missions conjuntes i treball analític en comú, però s'hauria d'avançar més ràpid per assolir les metes del 2010. 	<ul style="list-style-type: none"> • S'hauria de donar suport continuat en matèria de polítiques per l'elaboració d'enfocaments programàtics, inclosos els esforços per estendre la complementarietat i millorar la divisió del treball a nivell nacional i sectorial. • Els països socis haurien d'encapçalar el diàleg a nivell nacional sobre els enfocaments programàtics i la divisió de treball. • En les polítiques dels organismes donants s'hauria de donar un nou impuls al principi de les activitats conjuntes, però de manera no mecànica per tal d'evitar les modificacions superficials, sense perdre de vista el número total de missions als països, i la proporció de les missions conjuntes.
--	--	--

Font: Enquesta 2008 de Seguiment de la Declaració de París. 3er Fòrum d'Alt Nivell sobre Eficàcia de l'Ajuda al Desenvolupament. Setembre 2008. Accra. Ghana

Els resultats de l'enquesta de 2008 de seguiment de la Declaració de París indiquen que s'han donat avenços en alguns països i sectors, *confirmant que un canvi real és possible quan es fan esforços conjunts*. Però aquest progrés no és uniforme a tots els països. El missatge és clar: *haurem d'accelerar considerablement el canvi si volem assolir les metes fixades pel 2010*.

L'avaluació de l'acompliment dels compromisos establerts en la Declaració de París mostra resultats significatius. En línies generals, s'han donat avanços en molts països, però no tots els països han avançat, pocs ho han fet de manera significativa i alguns, fins i tot, han retrocedit.

Un anàlisi individualitzat de cadascun dels indicadors establerts en la Declaració de París mostra que en el conjunt dels països que van participar en l'enquesta de seguiment del 2006 i 2008 hi han hagut avanços en tots els indicadors. Tot i així aquests han estat desiguals, i en la majoria dels indicadors la situació general està molt lluny de les metes previstes per l'any 2010.

Només en tres dels indicadors definits a la Declaració de París s'han produït avanços significatius. L'indicador número dos (sistemes fiables de gestió de las finances públiques), té una meta per l'any 2010 que consisteix en que un 50% dels països millorin la seva puntuació, que actualment es situa en un 36%. Juntament amb aquest, l'indicador número vuit (l'ajuda no està condicionada), enregistra un important grau d'avanç al trobar-se en el 88% el volum d'ajuda que no està condicionada.

L'indicador número quatre (assistència tècnica coordinada i alineada) es l'únic en el que els països signants de la Declaració de París ja han aconseguit superar la meta establerta per 2010 en un 60%. Aquesta meta consisteix en que el 50% dels fluxos de cooperació tècnica s'apliquen a través de programes coordinats coherents amb l'estratègia de desenvolupament nacional. Tanmateix, el propi informe de l'enquesta de seguiment assenyala que convé relativitzar els resultats d'aquest indicador, donat que “els espectaculars resultats són, en part, resultat d'una definició de cooperació tècnica que podria haver estat més ambiciosa i, en part a que el punt de referència el 2005 (48%) ja estava molt a prop de l'acompliment de la meta”.

“(...) Les avaluacions de país mostren que la Declaració de París ha tingut un efecte positiu en la gestió de l'ajuda per al desenvolupament. La Declaració ha exhibit el seu potencial com a motor del re-enfocament, enfortiment i legitimitat de processos positius en la gestió de l'ajuda, per un màxim efecte. Tanmateix, per tal que la Declaració de París mantingui la seva credibilitat, és important que els Governos i els Socis de Desenvolupament, passin molt més ràpid de les paraules a l'acció, referent a l'aplicació dels principis”.

Mary Chinery-Hesse, Assessora cap de s.E. el President de la República de Ghana

Els cinc principis fonamentals de la Declaració de París busquen establir una aliança efectiva per al desenvolupament:

1. Apropiació

Els països en desenvolupament exerciran una autoritat efectiva sobre les seves polítiques de desenvolupament i hauran de coordinar les seves accions. Els organismes donants es comprometen a respectar les polítiques dels països en desenvolupament i a reforçar la seva capacitat per portar-les a terme.

2. Alineació

Els organismes donants han de circumscriure el seu suport a les estratègies nacionals de desenvolupament, institucions i procediments dels països receptors.

3. Harmonització

Els organismes donants han de coordinar les seves activitats i minimitzar el cost que fins ara ha suposat el subministrament d'ajuda per als països receptors, mitjançant l'harmonització dels procediments de planificació, finançament i execució dels programes d'ajuda.

4. Gestió orientada a resultats

Tant donants com receptors han d'orientar les seves activitats a obtenir els resultats desitjats en matèria de desenvolupament.

5. Responsabilitat mútua

Donants i socis es faran co-responsables dels resultats obtinguts.

Què podem fer per millorar l'eficàcia de **L'AJUDA AL DESENVOLUPAMENT?**

Per millorar l'eficàcia de l'ajuda, tots els signants necessiten, en primer lloc, aplicar íntegrament la Declaració de París. En el cas dels organismes donants això ja suposaria un notable progrés i millora en les seves pràctiques i procediments.

No obstant això, aquestes mesures no resultarien suficients. Els organismes donants han d'afrontar altres qüestions que, durant dècades, han suposat traves a l'eficàcia de l'ajuda al desenvolupament i que la Declaració de París no preveu suficientment.

Així, els països donants han d'evitar:

- L'assignació de l'ajuda oficial al desenvolupament d'acord amb els seus interessos geoestratègics, econòmics, comercials o d'immigració.
- La vinculació de l'ajuda amb la compra de béns i de serveis dels països donants.

- Un volum excessiu d'ajuda invertit en assistències tècniques, l'enviament d'experts internacionals i l'oferta de beques d'estudi per a estudiants de països en desenvolupament; pràctiques, totes elles, més beneficioses per al país donant que per al receptor.
- La condicionalitat de l'ajuda en funció de l'adopció i la implementació de determinades polítiques econòmiques per part dels països receptors.
- La falta de transparència real en la gestió de l'ajuda.

A continuació, es recullen els cinc principis de la Declaració de París i s'afegeixen tres aspectes clau d'una ajuda eficaç:

1. El principi d'apropiació democràtica: els organismes donants han de respectar i donar suport als plans de desenvolupament dels països receptors.

Les poblacions més pobres del món no poden dependre de la caritat dels prop de mil milions de persones que viuen als països rics. La consecució dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni implica que els Governos dels països en desenvolupament assumeixin plenament la seva responsabilitat sobre els compromisos subscrits a la Declaració del Mil·lenni. Per això, els Governos dels països receptors s'han d'apropiar dels seus processos de desenvolupament i, en particular, de la gestió de l'ajuda. I han de fer-ho a través de mecanismes de consulta i rendició de comptes que impliquin a la seva ciutadania, inclosos els col·lectius més desfavorits. En concret, han:

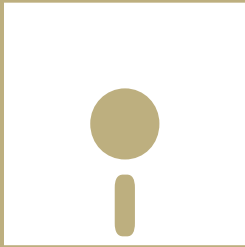
- D'establir estratègies de desenvolupament nacionals amb la participació total dels seus ciutadans i ciutadanes, garantint-ne l'aplicació i l'adaptació en programes i pressupostos orientats a l'obtenció de resultats;
- Assumir la coordinació de l'ajuda a tots els nivells.

“Des de les ribes del llac Victòria al cim de Santa Cruz, el missatge (és) alt i clar: no val un sol patró. Perquè l'ajuda sigui efectiva, cada país necessita determinar les seves prioritats; i el ritme i l'ordre de les seves reformes”.

Hilde F. Jonson, exministra de Cooperació Internacional de Noruega

Programes i fons verticals

Els programes verticals dels organismes donants són fons que es dediquen a abordar problemes específics. En els darrers anys, han sorgit nombroses iniciatives d'aquest tipus, moltes de caràcter global, que gestionen recursos destinats a pal·liar malalties concretes, com ara el VIH/SIDA.

Els fons per a la salut han tingut èxit a l'hora d'augmentar el coneixement sobre algunes malalties i aconseguir nous recursos per al desenvolupament. No obstant això, també generen problemes d'eficàcia en l'ajuda, que s'han de procurar resoldre com més aviat millor.

Per la seva naturalesa, els fons d'aquests programes verticals estan destinats a finalitats específiques. Per això, aquest tipus d'ajuda pot no respondre a les prioritats i a les necessitats definides pels països i, sovint, pot acabar desviant els pressupostos generals cap a un sector determinat, en detriment d'altres, potser més prioritaris.

L'èxit en l'obtenció de recursos per a fons sectorials depèn que els resultats obtinguts siguin visibles. Per això, aquests fons implementen els seus propis programes al marge dels països receptors –ja que quan col·laboren amb el govern, només es poden mostrar els resultats de manera conjunta–; i, en la majoria dels casos, no estan alineats ni a les polítiques, ni als procediments del país en el qual s'executen aquestes despeses.

Rwanda, estudi de cas: debilitant el sector sanitari

A Rwanda, els programes i els fons verticals específics, juntament amb unes altres despeses condicionades, han derivat en una situació en la qual la majoria (86%) de l'ajuda total aportada al sector sanitari es fa al marge del Ministeri de Sanitat. A més, aquesta ajuda es destina a malalties específiques: el 85% dels fons sanitaris s'han dirigit al VIH/SIDA i a la malària. Aquest fet ha derivat en un abandonament d'altres prioritats locals, com les infraestructures, els recursos humans o altres necessitats. Només l'1% dels fons es destina a la salut infantil!

El Govern de Rwanda ha identificat els fons verticals com quelcom especialment preocupant, ja que es tracta de fons financeres que es troben al marge de la planificació i del pressupost estatal. El Govern va decidir marcar unes pautes i va insistir que els fons de salut global utilitzessin indicadors harmonitzats i s'inclouessin en el programa de desenvolupament nacional, juntament amb els mecanismes de seguiment i de fons comuns.

Font: Banc Mundial, 2007. Informe sobre Seguimiento Mundial 2007

2. El principi d'alineació dels organismes donants amb les polítiques i els procediments dels països receptors.

Els organismes donants han de dirigir la seva ajuda al suport exprés de les estratègies nacionals de desenvolupament, que a més s'han d'elaborar amb la participació de les organitzacions de la societat civil dels països receptors. D'aquesta forma, els organismes donants responen a les vertaderes necessitats i prioritats locals, i faciliten que els països receptors liderin tant la gestió de l'ajuda com les seves pròpies polítiques de desenvolupament.

“Algunes persones opinen que el suport a alguns governs no és correcte. Ho equiparen a signar un xec en blanc que es destina a la corrupció i a la incompetència; que la nostra ajuda es presta millor a través d'ONG. (...) Però fins i tot els partidaris més entusiastes de la societat civil, i jo en sóc un, reconeixen que fer cas omís dels governs i crear sistemes paral·lels no és la solució contra la corrupció, ni un camí sostenible cap al desenvolupament. Una camperola de Malawi hauria de confiar a una ONG la seva salut i la seva educació? Ella, de la mateixa manera que vostès i que jo, vol justícia i que els seus drets i els dels seus fills siguin una realitat. I això només s'aconseguirà, a llarg termini, amb un bon govern”.

Hilary Benn, (ex) secretari de Desenvolupament Internacional del Regne Unit, febrer de 2006

Dels avantatges que ofereix el principi d'alineació de sistemes destaquen els següents:

- L'ús dels sistemes de gestió nacionals és crucial per aconseguir que el país receptor s'apropriï de l'ajuda, a més, d'aquesta manera, també es podrien disminuir moltes de les despeses de gestió associades als projectes d'ajuda tradicionals.
- El traspàs de fons dels organismes donants als pressupostos governamentals (suport presupostari) és l'única manera d'assegurar que els parlaments dels països en desenvolupament i altres entitats locals competents, com les auditories nacionals, controlin la gestió d'aquests recursos.
- El traspàs de la gestió de l'ajuda, així com la dels serveis i dels programes finançats amb aquests recursos, al país receptor permet reforçar les capacitats locals i l'experiència que s'obté en gestionar i dirigir aquests programes.

- En transferir recursos als governs receptors, els organismes donants han començat a preocupar-se per assegurar el bon funcionament de les seves institucions nacionals, com ara el parlament, l'administració pública, els defensors del poble i el sistema judicial.
- El suport pressupostari, tant general com sectorial, constitueix la millor manera d'alineació, ja que permet al país receptor repartir els recursos de manera flexible d'acord amb les seves necessitats i prioritats.

“Augmentar la proporció d'ajuda flexible, que es pugui orientar a la consecució dels ODM, és prioritari per assegurar-ne el compliment. Entre el 2001 i el 2004, més del 70% de l'ajuda bilateral dels països del CAD van ser subvencions amb finalitats prèviament definides: alleujament del deute, cooperació tècnica, costos administratius o ajuda alimentària i d'emergència”.

Banc Mundial, 2006.
Informe sobre seguimiento mundial 2006

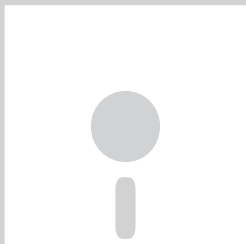
“Actualment, només vuit cèntims de cada dòlar d'ajuda són prou flexibles per pagar nous/noves infermers/es i metges/esses”.

Oxfam, 2007. Remunerar a las personas: La financiación de las/los trabajadores profesionales necesarios para prestar servicios de salud y educación para todos.

Si l'ajuda no és prou flexible, es corre el risc de no cobrir les necessitats dels països en desenvolupament; no obstant això, és important destacar també que la plena alineació a través de suports pressupostaris no resulta adequada per a tots els casos.

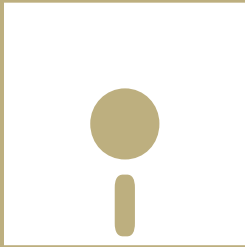
Els països receptors amb governs febles i capacitat local limitada, i aquells on hi ha un risc important de malversació de fons, no es troben en condicions per assumir la responsabilitat de liderar la gestió de l'ajuda. En aquests casos, l'objectiu últim dels organismes donants ha de ser donar suport a aquests països, perquè desenvolupin l'esmentada capacitat institucional. Per això, resulta essencial harmonitzar l'ajuda amb més eficàcia.

Abans d'alinejar plenament l'ajuda, els organismes donants han de valorar els riscos. En aquest sentit, no només s'ha d'avaluar la governabilitat actual d'un país, sinó també el seu potencial de millora.

Els Nous Instruments d'Ajuda a Espanya

Espanya és un dels països que està explorant els anomenats nous instruments de l'ajuda, com ara el suport pressupostari general o sectorial, i va mantenir el 2006 una tendència a l'alça en el suport financer a algunes iniciatives innovadores. L'AECID va passar d'1 milió d'euros destinat a nous instruments de finançament el 2004, a 24,3 milions el 2006 (Intermón Oxfam, 2008). La majoria d'aquests fons es canalitza com a suport pressupostari al país receptor, encara que també s'han incrementat les contribucions a la iniciativa Via Ràpida per a l'Educació i al Fons Global contra la Sida, la Malària i la Tuberculosi, i s'han compromès fons per a l'anomenada "Facilitat Financera Internacional per a la Immunització" (IFFIm, per les seves sigles en anglès).

El cas del suport pressupostari general a Moçambic

Moçambic és un gran receptor d'ajuda i un dels països més avançats en la posada en marxa de nous instruments de cooperació. Espanya ha anat acompanyant aquest procés des del seu inici, amb força encert. Recentment, s'han recollit les lliçons apreses de l'experiència moçambiquesa per extreure'n elements que puguin guiar la cooperació bilateral espanyola a Àfrica. Sense que sigui una panacea, els nous instruments ofereixen oportunitats reals per millorar la qualitat de la cooperació:

- Permeten una millora de l'eficàcia i eficiència de la inversió en desenvolupament, cosa que n'accentua el caràcter estratègic, evitant petits finançaments dispersos i construint el desenvolupament sobre les capacitats dels actors públics i privats moçambiquesos.
- Suposen noves vies per a la lluita contra la corrupció.
- Milloren els fluxos d'informació de qualitat.
- Ofereixen fòrums de diàleg permanents entre govern i donants, d'alt nivell polític i tècnic, amb l'assessoria d'especialistes sectorials.
- Permeten una dinàmica de complementarietat adequada, on els recursos dels organismes donants es distribueixen racionalment i eviten duplicacions i buits, aprofitant les oportunitats de sinergia.
- Permeten un aprenentatge crític per a la cooperació espanyola i impulsen un procés de concentració geogràfica i sectorial dels recursos, cosa que possibilita més impactes en la reducció de la pobresa.

Els nous instruments es basen en la visió del “tots per a un”, enlloc de l’“un per a tots” que dominava en el passat, on el que importa és la finalitat més que l'origen: un impacte real en la lluita contra la pobresa. No obstant això, el suport a la societat civil és probablement l'aspecte més feble del procés d'ajuda programàtica sectorial. Malgrat que va més lluny que altres vies de cooperació, queda encara un ampli marge de millora en aquest sentit.

A Moçambic, un dels principals països receptors d'ajuda (1,2 bilions de \$ el 2007, gairebé la meitat del pressupost de l'Estat), l'ajuda ha funcionat: el nombre de pobres que viuen amb menys d'1 \$ diari va passar del 70 al 50% en els darrers 10 anys; 2 milions de nens i nenes més van a l'escola; i la mortalitat infantil ha baixat un 35% des de 1990.

Font: Ignacio Pita, Juan 2006. La aplicación de los nuevos instrumentos en la cooperación española en África. Lecciones de la experiencia mozambiqueña.

“Que sense cap raó el subministrament de l'ajuda hagi passat a ser una cosa complicada, fragmentada i mal coordinada, és (...) desafortunat”.

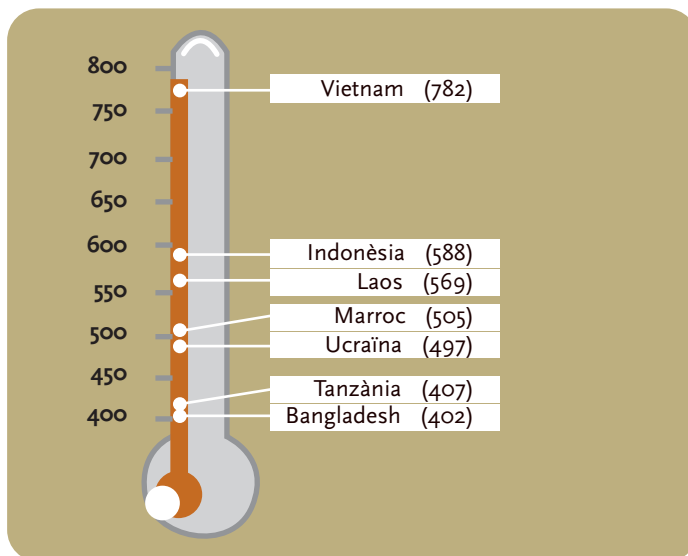
Ban Ki-Moon, secretari general de Nacions Unides

3. Harmonitzar les pràctiques i els procediments de l'ajuda oficial al desenvolupament.

Un dels principals problemes relacionats amb la forma en la qual es distribueix l'ajuda avui dia és que, a causa de les necessitats administratives dels organismes donants, la recepció de l'ajuda suposa una quantitat enorme de treball per al país receptor, i el situa fins i tot al límit de les seves capacitats. Les peticions dels organismes donants poden arribar a monopolitzar els líders locals i posar en perill el funcionament adequat dels programes dels seus governs o la resposta a les preocupacions i les reivindicacions dels seus ciutadans i ciutadanes. Com a primer pas per alleugerir aquesta càrrega, els organismes donants haurien d'establir procediments d'ajuda més clars i harmonitzats, i també afavorir el treball en equip, posant en marxa mecanismes i procediments administratius comuns.

Nombre de missions de països donants

15.229 missions en 54 països el 2007

Font: OCDE, 2008. Enquesta de monitoratge de la Declaració de París

L'eficàcia de l'ajuda al desenvolupament i l'aparició de nous actors en la cooperació

La proliferació d'actors en la cooperació comporta principalment dos problemes: que cada donant segueix els seus propis procediments i que els països en desenvolupament afronten dificultats per tractar amb un gran nombre d'interlocutors.

Notable creixement del nombre de donants oficials amb el pas del temps:

- El nombre total de projectes d'ajuda al desenvolupament ha augmentat des dels 20.000 projectes existents el 1997 fins als 60.000 de 2004. Alguns dels països receptors tenen més de mil missions a l'any i preparen uns 2.400 informes de progrés anualment.
- La dimensió mitjana dels projectes va baixar dels 2,5 milions de dòlars a 1,5 milions entre 1997 i 2004.

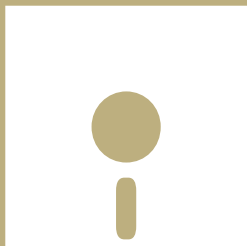
Fons: Banc Mundial, 2007. Informe sobre seguimiento mundial de 2007 i Banc Mundial, 2007. Opportunities to Scale Up: Delivering on Commitments.

“Molts països en desenvolupament compten amb més de quaranta donants per més de 600 projectes actius i, tot i així, pot ser que no siguin capaços d’assolir els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni”.

Jan Cedergrén, president de la Comissió de la OCDE CAD sobre l'eficàcia de l'ajuda a: ¿Funciona la ayuda para los Objetivos de Desarrollo del Milenio?, IPC, octubre de 2007

Molts donants estan començant a abordar el problema de la multiplicitat d'actors a través de l'Agenda de París per a l'eficàcia de l'ajuda al desenvolupament. Com a primer pas, estan harmonitzant els seus procediments i alineant l'ajuda, prenent com a referència els sistemes i les estructures amb els quals compten els països en desenvolupament. També han començat a reconèixer la necessitat de coordinar els seus programes d'ajuda i d'assegurar més coherència, reduint el nombre de països i sectors en els quals operen.

A Espanya...

Els Documents Estratègia País, amb els quals treballa la cooperació espanyola i que serveixen de guia per a les intervencions que s'han de fer en cada territori, abracen una mitjana de 10 sectors estratègics prioritars (Schulz, 2007). Aquest fet denota una falta d'especialització en l'ajuda espanyola, cosa que limita les oportunitats de coordinació amb altres donants. Per això, és essencial que el nou Pla director de la cooperació espanyola aconseguixi revertir aquesta tendència, i que concentri les seves prioritats sectorials i geogràfiques, i construeixi un model a partir del valor afegit de la cooperació espanyola.

Cas pràctic: Perú

Recentment, un estudi sobre la cooperació de les ONGD espanyoles al Perú va destacar l'alt cost que, en termes d'eficàcia i de qualitat de l'ajuda, representa la manca de coordinació i de planificació estratègica comuna dels múltiples actors espanyols que hi treballen.

L'informe conclou que les ONGD, així com la varietat d'institucions públiques que les financen, han d'avançar cap a una planificació estratègica conjunta que assegurï una participació més activa dels actors públics i privats peruans. La situació actual demostra un dèficit evident en termes d'harmonització i de coordinació entre donants, a més d'un alineament escàs amb els plans de desenvolupament nacionals, dada que requereix una reflexió sobre els requisits de visibilitat i de projecció internacional que demanen les entitats que canalitzen el finançament.

Només així es podrà corregir la pèrdua d'impacte causada per l'ús ineficient dels recursos i l'excessiva atomització de les accions de cooperació.

Font: Martínez, Ignacio 2007. La cooperación de las ONGD españolas en Perú: hacia una acción más estratégica.

Entre les experiències més destacades en aquest sentit hi ha el programa sectorial (SWAP) en salut a Moçambic, que ha permès la coordinació política i tècnica entorn d'una taula de donants en permanent diàleg amb el Govern moçambiquès.

També la Unió Europea –seguint el Codi de Conducta sobre Complementarietat i Divisió del Treball en les Polítiques de Desenvolupament aprovat el febrer de 2007–, aposta per posar en pràctica 11 principis orientadors, bastant revolucionaris, totalment en línia amb el principi d'harmonització de la Declaració de París. Aquests principis engloben aspectes com ara: la focalització sectorial i geogràfica dels organismes donants, la possibilitat de gestionar i/o d'assolir acords amb un donant líder, els instruments d'ajuda com la cooperació delegada, la necessitat de respondre al repte dels països orfes d'ajuda i la voluntat de construir sobre els avantatges comparatius dels organismes donants, amb l'objectiu, entre altres, de reduir la fragmentació de les activitats de cooperació i la proliferació de donants, dos aspectes que, com han demostrat diverses investigacions, suposen costos significatius en matèria d'eficàcia de l'ajuda.

A més, també hi ha exemples d'èxit d'experiències de cooperació delegada, on un donant queda habilitat per actuar en nom d'un altre donant o donants, ja sigui en una etapa determinada d'un projecte o en un programa de cooperació amb un país. Un estudi recent (Palau, 2008) detalla les lliçons apreses, en aquest camp, a Mali, amb casos com la cooperació delegada entre Suècia i els Països Baixos en el sector de l'educació.

No obstant això, de manera simultània a la posada en pràctica dels principis de la Declaració de París, creix el nombre de donants en la cooperació amb la incorporació no solament de nous països, com és el cas de la Xina, sinó també de nous actors, entre els quals hi ha les fundacions privades i les autoritats locals dels països rics.

Molts d'aquests nous donants no són conscients del consens internacional forjat a l'entorn de l'eficàcia de l'ajuda al desenvolupament i desconeixen les principals qüestions que recull la Declaració de París. Tant ells com els organismes donants tradicionals, han de trobar vies per treballar conjuntament i/o complementar els fons ja existents.

4. Gestió orientada a resultats: l'ajuda ha de ser previsible i transparent.

En signar la Declaració de París, els països receptors es van comprometre a treballar per a assolir els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni mitjançant l'enfortiment de la seva governabilitat, dels mecanismes de rendició de comptes i més transparència. Així mateix, també van assumir el compromís de donar suport a la societat civil i als parlaments en el control dels seus progressos.

La gestió orientada a resultats implica assegurar i demostrar l'impacte real que té l'ajuda en la vida de les persones. Per això, molts països en desenvolupament han de tornar a dissenyar les seves institucions i avançar cap a una millor gestió dels recursos humans que enforteixi les seves capacitats de lideratge.

Amb vista a contribuir eficaçment a les pròpies estratègies de desenvolupament a mitjà i llarg termini, els països donants han de programar, per la seva part, el seu finançament de manera que resulti previsible. Els països receptors necessiten saber quants fons rebran i quan els rebran. I els organismes donants han de subministrar aquests recursos a temps.

La manca de previsió en l'ajuda impedeix als països pobres planejar i executar les seves polítiques de desenvolupament que, necessàriament, funcionen a llarg termini. Zàmbia, per exemple, va rebre el 2005 un terç menys del volum d'ajuda esperat, i va passar de 930 a 696 milions de dòlars (Intermón Oxfam, 2007), cosa que va limitar seriosament el seu marge de maniobra. Molts altres governs, també, s'han vist sovint obligats a acomiadar professors o a retirar fàrmacs després d'un any de servei perquè l'ajuda promesa no ha arribat.

Aquesta retallada de fons és, òbviament, devastadora per a les polítiques de desenvolupament, però també els ingressos extra inesperats creen dificultats a l'hora d'administrar el pressupost. Aquest és el cas del Vietnam, que el 2005 va rebre 1.959 milions de dòlars, quan tenia previst obtenir-ne 395 (Intermón Oxfam, 2007), cosa que va suposar una càrrega imprevista per al govern vietnamita que no estava preparat per gestionar un volum d'ajuda cinc vegades més gran.

Per millorar la previsió de l'ajuda cal que tant els països donants com els receptors acordin marcs plurianuals, que detallin els terminis i les quantitats; i integrin, de manera efectiva, tota aquesta informació en els seus pressupostos.

5. Responsabilitat mútua.

“Transparència, participació i rendició de comptes per part d'una ciutadania activa són els millors antídots contra la corrupció”.

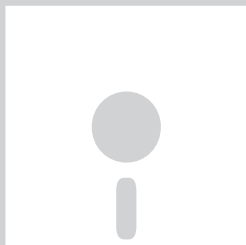
Declaració de la Cimera del G8 sobre Creixement i Responsabilitat a Àfrica. Heiligendamm, 2007

Els països donants i receptors no solament han de ser responsables en la consecució dels ODM i la lluita contra la pobresa, sinó que també han de retre comptes sobre la seva gestió i actuacions davant els ciutadans i ciutadanes.

Durant massa temps, els governs dels països en desenvolupament han respost només davant els organismes donants, mentre que aquests no ho han fet mai davant els països receptors. A més, ni els governs dels països rics ni els dels països pobres han retut comptes davant els seus ciutadans i ciutadanes sobre la gestió de l'ajuda al desenvolupament. Només si hi ha un compromís mutu, es milloraran les pràctiques en la cooperació.

Per assegurar la rendició de comptes, ha d'existir una vertadera apropiació democràtica del procés de desenvolupament que inclogui parlaments, ciutadans i ciutadanes i organitzacions de la societat civil. En aquest sentit, cal destacar el paper crucial que desenvolupen les organitzacions socials donant veu a la ciutadania i fent un seguiment de les accions del govern, en particular aquelles que assegurin la participació activa dels grups més exclosos dels espais del poder com són les dones, les poblacions indígenes, etc.

Declaració de París: mecanismes de mútua rendició de comptes

Recentment, Tanzània ha establert l'anomenada Estratègia d'assistència conjunta, destinada a promoure de manera integral un programa sobre eficàcia de l'ajuda que preveu els principis d'apropriació, d'alineació, d'harmonització, d'administració de recursos i de mútua responsabilitat. L'execució d'aquesta estratègia serà avaluada tant per part del govern donant com del receptor, d'acord amb una sèrie d'indicadors i metes establerts conjuntament a partir de l'adaptació dels principis de la Declaració de París al context tanzà.

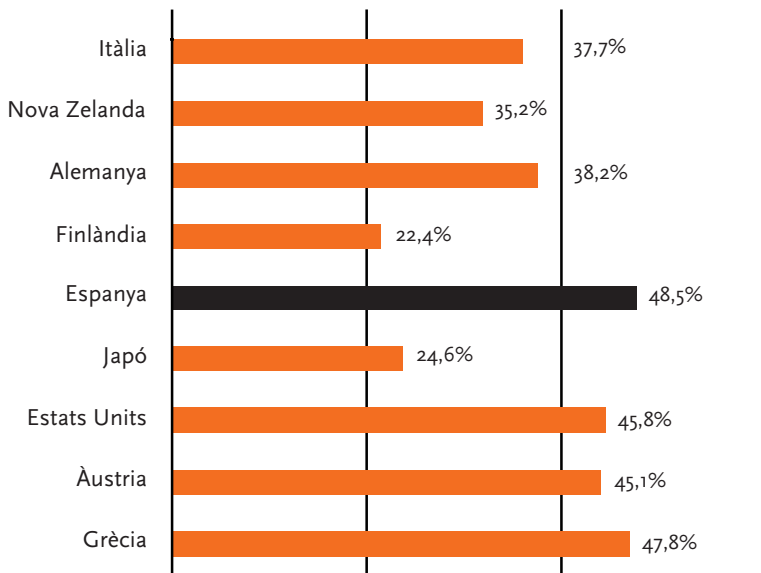
“Amb freqüència, l'ajuda es regeix més per criteris polítics que per necessitats i, així, se'n debilita l'eficàcia”.

Ban Ki-Moon, secretari general de Nacions Unides

6. Destinar l'ajuda als països que més la necessiten.

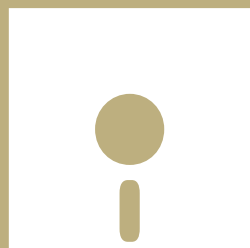
Una part important de l'assistència oficial al desenvolupament està, en realitat, condicionada per consideracions de tipus econòmic, polític o geoestratègic. Aquesta ajuda es destina majoritàriament a països de renda mitjana que, encara que també necessiten augmentar els seus esforços per assolir els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni, solen comptar amb altres vies de finançament. Per això, són els països més pobres, els menys desenvolupats i, en especial, els de l'Àfrica subsahariana, els que han de rebre la màxima prioritat en el repartiment de l'ajuda al desenvolupament.

Percentatge total d'ajuda destinada a països de renda mitjana

Font: OCDE, 2009. Informe de 2009 sobre cooperació per al desenvolupament.
Dades actualitzades a desembre 2008

A Espanya...

Malgrat el mandat existent de concentrar el 70% dels recursos en “països prioritaris”, Espanya només va destinar el 50,23% de l'ajuda bilateral especificada geogràficament a països prioritzats pel Pla director. En canvi, a la llista dels 10 principals receptors d'AOD espanyola figuren països com la Xina o Turquia. En termes relatius, aquestes economies no semblen tenir una necessitat imperiosa d'AOD (la Xina, per exemple, s'ha convertit en un “nou donant” de països en desenvolupament), mentre que sí que tenen un gran atractiu comercial per a l'economia espanyola.

Font: Coordinadora d'ONGD-Espanya. Document Seguiment PACI 2006-2007

Principals receptors de l'AOD espanyola el 2007

País	Total AOD bilateral bruta (milions)	% sobre AOD bilateral total	Crèdits FAD i microcrèdits	% FAD i microcrèdits sobre AOD rebuda	Condonació de deute	% CDE sobre AOD bilateral rebuda	% FAD i microcrèdits + CDE sobre AOD rebuda
Guatemala (1)	184.707.156	7,51%	0	0,00%	131.003.000	70,92%	70,92%
Perú (1)	87.812.852	3,57%	10.550.000	12,01%	0	0,00%	12,01%
Nicaragua (1)	85.685.353	3,48%	15.477.303	18,06%	0	0,00%	18,06%
Hondures (1)	82.359.557	3,35%	12.483.394	15,16%	31.466.412	38,21%	53,36%
Marroc (1)	81.434.153	3,31%	7.500.000	9,21%	1.355.982	1,67%	10,88%
Xina (3)	75.015.197	3,05%	59.104.619	78,79%	0	0,00%	78,79%
Territoris Palestins (1)	59.593.408	2,42%	0	0,00%	0	0,00%	0,00%
Bolívia (1)	56.357.283	2,29%	1.600.000	2,84%	0	0,00%	2,84%
Equador (1)	54.424.164	2,21%	5.952.863	10,94%	0	0,00%	10,94%
Colòmbia (2)	51.092.500	2,08%	0	0,00%	0	0,00%	0,00%

Principals receptors de l'AOD espanyola el 2006 sense alleujament del deute

Perú (1)	87.812.852	3,57%
Nicaragua (1)	85.685.353	3,48%
Marroc (1)	80.078.171	3,26%
Xina (3)	75.015.197	3,05%
Territoris Palestins (1)	59.593.408	2,42%
Bolívia (1)	56.357.283	2,29%
Equador (1)	54.424.164	2,21%
Guatemala (1)	53.704.156	2,18%
Colòmbia (2)	51.092.500	2,08%
Hondures (1)	50.893.145	2,07%

Principals receptors de l'AOD espanyola el 2006 sense alleujament del deute i sense crèdits FAD

Perú (1)	77.262.852	3,14%
Marroc (1)	72.578.171	2,95%
Nicaragua (1)	70.208.050	2,85%
Territoris Palestins (1)	59.593.408	2,42%
Bolívia (1)	54.757.283	2,23%
Guatemala (1)	53.704.156	2,18%
Colòmbia (2)	51.092.500	2,08%
Equador (1)	48.471.301	1,97%
El Salvador (1)	45.229.704	1,84%
Moçambic (1)	39.033.268	1,59%

- (1) País prioritari
- (2) País amb atenció especial
- (3) País preferent
- (d) Es té en compte la inflació y les variacions dels tipus de canvi

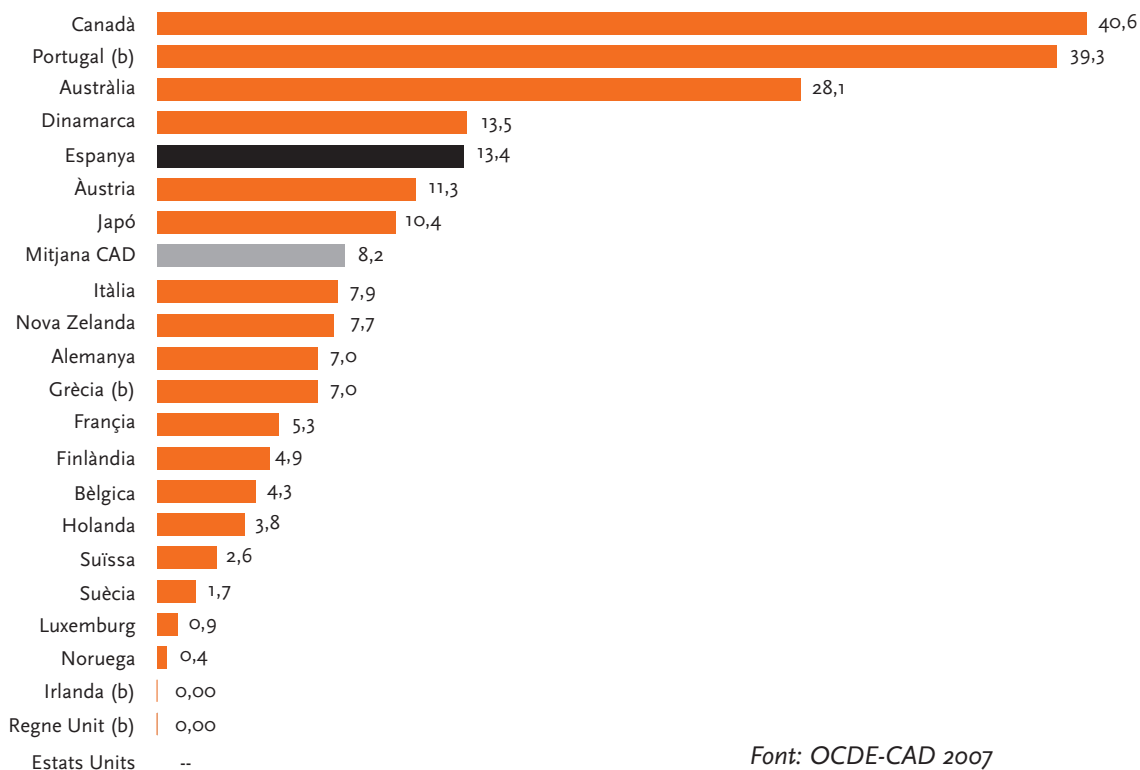
Font: Intermón Oxfam 2008

7. Deslligar l'ajuda i eliminar la condicionalitat.

Una de les pitjors pràctiques que apliquen els organismes donants és condicionar el subministrament de l'ajuda a la compra de béns i serveis del seu propi país, modalitat que es coneix com ajuda lligada. En aquests casos, els que es beneficien són els països que proporcionen l'ajuda, mentre que els receptors han de comprar béns i serveis més cars que els d'origen local. El 2001, l'OCDE va estimar que l'ajuda lligada encareix els béns i serveis entre un 15% i un 30%. En el cas de l'ajuda alimentària, que es dona en situacions de més necessitat, aquest percentatge és molt més alt.

A més, l'ajuda lligada no permet al país soci elegir on i què comprar. Els béns i els serveis subministrats a través d'aquesta pràctica sovint no satisfan les necessitats dels països receptors, ja que tendeixen a afavorir projectes intensius a la capital i béns tecnològics. Això implica altes despeses de manteniment i el trasllat d'experts del país donant al receptor, a més de mantenir indústries poc competitives als països donants.

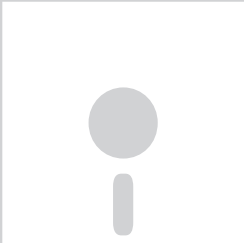
Ajuda lligada del total de l'ajuda

Font: OCDE-CAD 2007

El 2006 l'OCDE va estimar que el 42% del total de l'ajuda prestada pels vint-i-dos membres del Comitè d'Assistència per al Desenvolupament (CAD) encara seguia sent lligada. Una pràctica que, encara que es reconegui com problemàtica, mantenen els governs donants, amb l'argument que l'ajuda proporciona treball i ingressos als seus països i n'estimula l'economia. Aquesta pràctica incompleix també la normativa de la Unió Europea que estableix la igualtat de tracte a tots els proveïdors dels estats membres, independentment de la seva localització.

Tots els organismes donants haurien de deslligar la seva ajuda completament i seguir l'exemple de països com Irlanda i el Regne Unit, que han suprimit aquest tipus de pràctiques en la seva totalitat. L'ajuda lligada ha de desaparèixer en especial en els casos en els quals els recursos es dirigeixen als països menys desenvolupats, tal com va recomanar l'OCDE el 2001. Així mateix, l'acord existent s'hauria d'ampliar de manera que s'inclogui també l'assistència tècnica i l'ajuda alimentària com a forma d'ajuda lligada que cal suprimir.

L'ajuda lligada a Espanya

El 2006 el 13,4% del total de l'AOD espanyola va ser ajuda lligada; generada principalment a través dels crèdits FAD. Aquest instrument permet a l'Estat espanyol atorgar crèdits a països en desenvolupament a canvi que aquests es destinin a l'adquisició de béns i serveis espanyols. La reforma dels crèdits FAD és urgent, ja que, a més de constituir una pràctica ineficient d'ajuda, és un instrument que contribueix a generar deute als països receptors.

Els crèdits FAD han assolit mínims històrics el 2006, en termes relatius, amb un 1,56% sobre l'AOD total neta, però han augmentat en termes absoluts, cosa que trenca la tendència decreixent marcada el 2003 (Inter món Oxfam, 2007). De fet, la disminució relativa no es deu a un ús inferior d'aquest instrument, sinó a l'increment del total de l'AOD, així com l'increment dels reemborsaments.

8. Reformar la cooperació tècnica i el finançament de beques.

Una part substancial de l'ajuda dels països donants es proporciona a través de l'anomenada cooperació tècnica, és a dir, la realització d'estudis i l'enviament d'experts internacionals al terreny. La cooperació tècnica és una part important de l'ajuda total: l'OCDE calcula que va suposar al voltant d'un 20% del total de l'AOD el 2004, gairebé 21.000 milions de dòlars. Alguns països arriben fins i tot a superar aquest percentatge, com ara Austràlia (44%), Estats Units (32%), Portugal (30%), Alemanya (28%), Bèlgica (25%) i França (24%).

“El cost total de 740 consultors internacionals a Cambodja va superar el cost salarial de 160.000 funcionaris i funcionaries del país”.

Action Aid, 2006. Real Aid 2: Making Technical Assistance Work

En alguns casos l'assistència tècnica pot caldre, però en molts altres:

- Els experts internacionals poden debilitar la capacitat local i, en els pitjors casos, poden exercir una influència desproporcionada en la presa de decisions, cosa que disminueix l'apropiació local i fomenta la dependència de l'ajuda.
- Sovint, sorgeixen dubtes sobre l'eficàcia dels experts internacionals als països amb contextos culturals i institucionals molt diferents dels seus països d'origen.
- La contractació d'experts internacionals és en general una forma d'ajuda lligada, ja que només inclou candidats del país donant.

Encara que és clar que sempre hi haurà necessitat de cooperació tècnica, en especial envers els països més pobres que presentin carències en el desenvolupament de capacitats específiques, els organismes donants han de posar especial cura en l'assignació d'ajuda mitjançant aquest tipus d'assistència.

Els organismes donants també solen destinar part de la seva ajuda a la concessió de beques a estudiants estrangers per cursar estudis al seu país. Aquesta ajuda té seriosos inconvenients, ja que va dirigida a particulars, sense tenir en compte les prioritats de cada estat. A més, les beques poden contribuir a fer que els millors estudiants es quedin a l'estranger, cosa que redueix les capacitats locals pròpies, ja per si mateix escasses.

Les beques són també una forma d'ajuda lligada: proporcionen finançament a estudiants estrangers per cursar estudis al país donant. Sovint, aquesta ajuda està més motivada pels interessos financers de les universitats als països rics, que per les necessitats dels països receptors.

“Alguns països europeus (...) inflen les seves xifres d'ajuda, incloent la despesa en l'educació d'estudiants estrangers als seus països. Aquestes beques funcionen com un traspàs directe des del Ministeri d'Hisenda al d'Educació al país donant.

Es considera que, en els últims cinc anys, els governs europeus hauran gastat més de 1.660 milions d'euros de l'AOD en l'educació d'estudiants estrangers als seus països. Aquesta quantitat s'ha duplicat des de l'any 2000 i quadruplicat des de 1996”.

CONCORD, 2007. Hold the applause!
EU governments risk breaking aid promises

“Quan penso en consultors internacionals, recordo el que em va dir un amic de Moçambic: ‘si et traslades al meu país ets, per definició, un expert expatriat. Però si em trasllado jo, tan sols sóc un immigrant””.

Eveline Herfkens, exministra holandesa de Cooperació Internacional.
Institut del Banc Mundial, Washington DC, 30 d'abril de 2001

© UN Photo/Fred Noy

Com
assegurar

UNA AJUDA EFICAÇ?

1. Els organismes donants han d'assumir la seva responsabilitat i complir els compromisos subscrits a l'Agenda de l'Eficàcia de l'Ajuda.

En la Declaració de París, els països i agències donants es van comprometre a posar en pràctica la denominada Agenda de l'Eficàcia de l'Ajuda, un instrument que busca millorar les actuacions destinades a la reducció de la pobresa al món. Molts dels signants de la Declaració de París són a més subscriptors d'altres acords i convencions internacionals també orientats a la lluita contra les desigualtats. Els ODM, signats l'any 2000, constitueixen un pas clau en aquesta direcció. La seva consecució és, per tant, una qüestió d'ètica i de justícia davant de la qual cap estat no pot tancar els ulls. Ara, necessitem assegurar que els governs compleixen els seus compromisos. Els pròxims anys són crucials per passar de les paraules als fets.

2. Cal una ciutadania activa als països desenvolupats, perquè els governs donants compleixin les seves promeses.

Perquè les polítiques de desenvolupament canviïn, necessitem que la ciutadania dels països rics pressioni els seus governs, directament i a través dels seus parlaments. Per això, l'opinió pública i les organitzacions de la societat civil han d'estar informades sobre l'Agenda de l'Eficàcia de l'Ajuda; i així poder promoure els seus principis i mobilitzar-se per exigir-ne el compliment.

3. Els països receptors han d'assumir el lideratge a l'Agenda de l'Eficàcia de l'Ajuda.

La pressió ciutadana als països desenvolupats és crucial, però l'Agenda de l'Eficàcia de l'Ajuda s'executa als països en desenvolupament. Per això, la tasca de seguiment de la ciutadania i dels parlaments als països donants no té sentit, si els països receptors no assumeixen el lideratge en la gestió d'aquests recursos.

Ja comencem a veure exemples de governs i comunitats de països en desenvolupament que prenen amb èxit el lideratge en les negociacions amb els països i les agències donants, i que plantegen propostes de qualitat tant en els objectius com en les estratègies que cal seguir. Aquests països reben com a recompensa una ajuda de més qualitat i un suport més previsible.

Una bona conducció en l'eficàcia de l'ajuda

“La divisió del treball entre països rics i països en desenvolupament per al compliment dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni es pot entendre com la divisió de funcions entre un conductor i els seus passatgers.

El país en desenvolupament ha d'estar al **seient del conductor**.

Els organismes donants, per part seva, han d'actuar com a **passatgers**.

- Així, els organismes donants no han de posar les mans al volant per respecte a l'**apropiació local** del procés de desenvolupament i per **alinejar** les seves accions amb les polítiques i els procediments locals.
- No obstant això, els organismes donants sí que poden comprovar si el conductor té un carnet lliure d'infraccions, és a dir, si el país en desenvolupament té una estratègia nacional adequada per reduir la pobresa i assolir els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni (ODM).
- Els organismes donants no han d'interrompre el conductor amb consells contradictoris. En un cotxe, els passatgers no farien confondre el conductor dient-li que canviï de

direcció contínuament o que es guïï per diferents mapes, un en milles i un altre en quilòmetres. Així, els organismes donants han **d'harmonitzar** i **coordinar** les seves accions.

- Els passatgers han de pagar la seva part de combustible, mentre que els organismes donants han de mantenir els seus compromisos sobre la quantitat d'ajuda oferta.
- Però, a més, que paguin el carburant, no vol dir que puguin exigir-ne una marca determinada provinent d'un país determinat. Els organismes donants han de frenar l'ajuda lligada.

A més, durant el viatge, els organismes donants o passatgers no poden quedar-se asseguts, relaxar-se i gaudir del paisatge, ja que l'objectiu 8 planteja responsabilitats ineludibles per a ells:

- Els passatgers s'han de preocupar de la suspensió del cotxe i prendre mesures per disminuir-ne la càrrega. Hem d'alleujar la **càrrega del deute**.
- Els organismes donants també han d'ajudar el conductor a netejar la carretera d'obstacles i arbres caiguts. Això significa eliminar **modalitats d'ajuda desfasades**.
- Així mateix, els organismes donants han de fer caure les barreres que ells mateixos van posar en el **sistema mundial de comerç**, que impedeixen que els productes fabricats als països pobres arribin als mercats dels països rics. A més, els organismes donants han de canviar les seves polítiques agrícoles, ja que erosionen el medi rural dels països en desenvolupament.

Fins i tot als països més pobres hi ha exemples de progrés admirables. El secret és que conductors i passatgers, donants i beneficiaris, han fet el que es van comprometre a fer: assumir i respectar les responsabilitats mútues i distribuir el treball.

Els ODM són assolibles, només necessitem posar el peu a l'accelerador. Podem arribar a la nostra destinació, sans i estalvis; i aconseguir els Objectius per al 2015”.

Eveline Herfkens,
Fundadora de la Campanya del Mil·lenni de Nacions Unides

LA QUALITAT DE L'AJUDA

una reflexió des de la societat civil

La contribució de la Coordinadora d'ONG per al Desenvolupament-Espanya i de la Federació Catalana d'ONG per al Desenvolupament a aquest document ha consistit a reflectir les posicions i la visió de la societat civil pel que fa a la Declaració de París (DP) per a l'eficàcia de l'ajuda, plantejant propostes concretes sobre com posar-la en pràctica i millorar-la.

José Mª Medina Rey

Ex president de la Coordinadora d'ONG per al Desenvolupament-Espanya

Amb la signatura de la Declaració del Mil·lenni, la pretensió d'una ajuda orientada a la lluita contra la pobresa va trobar un reflex institucional molt fort. La Cimera de Monterrey de 2002 va reforçar els compromisos de finançament per al desenvolupament. La Declaració de París de 2005 va impulsar la tendència d'una ajuda més eficaç i de més qualitat.

No són coses noves, però són importants. Des de fa molts anys, les ONGD hem reclamat l'autèntica primacia de l'objectiu de lluita contra la pobresa en les polítiques de cooperació al desenvolupament, i hem demanat insistentment l'increment de la quantitat i la qualitat de l'AOD. Però al costat d'això hem demanat també la solució definitiva del problema del deute extern, la desvinculació de l'ajuda, la coherència de polítiques, una regulació del comerç internacional més justa... Així ho hem manifestat al llarg dels anys en diverses campanyes i així s'ha plasmat en el Pacte d'Estat contra la Pobresa, que, després de gairebé dos anys de converses, van signar el 19 de desembre de 2007 tots els partits polítics amb representació parlamentària. El Pacte recull compromisos d'AOD, compromisos de qualitat i eficàcia de l'ajuda, i compromisos de coherència de polítiques i de promoció d'una política de desenvolupament eficaç.

En definitiva, apuntem a una visió que va més enllà del compromís de l'AOD i de la seva eficàcia, que s'orienta a l'eficàcia del desenvolupament, i d'un desenvolupament en el qual el protagonisme sigui dels mateixos pobles que busquen condicions de vida més digna. Ja fa deu anys, les ONGD de la Coordinadora van aprovar un Codi de Conducta que, entre altres coses, diu:

“Les ONGD han de treballar en col·laboració i en estreta relació amb les seves contraparts al sud: organitzacions locals, ONG, moviments populars i grups organitzats de població beneficiària. Hi comparteixen uns objectius comuns i una mateixa visió del treball del desenvolupament. Per això estableixen relacions d'associació (partenariat) que no promouen el paternalisme o la imposició de criteris des del nord. L'associació es porta a terme des dels principis de compromís mutu, coresponsabilitat i igualtat”.

“...les ONGD treballen a partir d'iniciatives que sorgeixen de la mateixa població beneficiària”.

A tots ens queda molt camí per recórrer, molt per millorar. Les ONGD tenim el repte d'aportar el nostre valor afegit, la nostra visió de societat civil, participant de manera activa i propositiva, i fent una aposta ferma per l'enfortiment de la societat civil als països del sud.

Junta directiva de la Federació catalana d'ONG per al desenvolupament

La Declaració de París marca sens dubte un canvi important de paradigma en el marc de l'ajuda al desenvolupament i la cooperació internacional, que pretén centrar l'Ajuda Oficial al Desenvolupament (AOD) en els interessos reals dels països receptors i no en l'agenda paral·lela dels països donants. En aquest sentit, és un instrument polític important de referència que voldria dinamitzar i garantir la consecució dels Objectius del Mil·lenni. Aquesta nova estratègia de cooperació internacional governamental centra el seu discurs en la cooperació entre estats, i marca, fins i tot, que el 85% de l'ajuda vagi destinada als pressupostos dels governs dels països receptors. No obstant això, des dels inicis de la seva aprovació, les organitzacions de la societat civil van alertar d'algunes de les seves limitacions, com va evidenciar-se en el Fòrum d'ACCRA. Així, entre d'altres, una de les principals crítiques de les ONGD a la Declaració de París és l'absència en la previsió d'un paper real i efectiu de participació de la societat civil, en particular les aportacions dels moviments i grups de dones en els països donants i en els receptors; tampoc la cooperació dels municipis ni dels governs regionals i autonòmics.

Accra intenta accelerar el ritme del canvi a través de la construcció d'associacions més fortes i més eficaces que permetin que els països en desenvolupament compleixin els seus objectius de desenvolupament. En aquest sentit, es reconeix la importància de treballar amb la societat civil. I, donants i socis consideren les OSC i el sector privat com a actors de desenvolupament amb els quals harmonitzar les accions en el sistema d'ajut. Així mateix, els governs es comprometen a coordinar els seus programes amb les accions de la societat civil. Malgrat això, aquest reconeixement és vague i ambigu i, en definitiva, la societat civil continua figurant-hi en un segon pla.

Accra intenta, en termes generals, avançar respecte a la Declaració de París. Entre els avanços més importants destaquem el reconeixement de nous actors de desenvolupament –els governs descentralitzats, la societat civil i les seves organitzacions, i actors privats–; l'ampliació de l'enfocament de desenvolupament, en reconèixer noves dimensions, com l'equitat de gènere o la defensa dels drets humans com a condicions necessàries per afavorir el desenvolupament, i una major contextualització de l'agenda de l'eficàcia de l'ajuda en l'agenda més àmplia de desenvolupament. Es tracta d'avanços que, tanmateix, es veuen minimitzats i corren el risc de convertir-se en un exercici retòric al no veure's reflectits en compromisos concrets, desagregats en metes i indicadors, que permetin verificar el seu compliment.

Accra incorpora el diàleg entre els parlaments i les autoritats locals en la definició de les estratègies de desenvolupament, i redueix la visió estatocèntrica de la Declaració de París. Tracta d'avançar en l'enfortiment de les capacitats dels països socis, acordant utilitzar els sistemes nacionals com a primera opció per als programes d'ajuda, justificant quan no és així i avaluant, al costat dels socis, el funcionament d'aquests sistemes nacionals. El problema és que aquests

compromisos no van acompanyats d'una proposta concreta i mecanismes de control i seguiment. Per últim, la reducció de la fragmentació de l'ajuda és un altre dels grans reptes plantejats a Accra. Per això, les propostes establertes giren entorn de la complementarietat i la divisió del treball. Això implica una important tasca d'anàlisi i diagnòstic de necessitats i capacitats, així com un exercici de coordinació que impedeixi un desequilibri en la planificació sectorial i geogràfica de l'ajuda. Malgrat això, les accions no són excessivament clares i propositives. L'AOD no pot mai ser eficaç si no aposta per una justícia social, i això implica necessàriament la reducció de la pobresa, l'equitat de gènere i unes polítiques públiques que garanteixin l'equitat social.

De la mateixa forma que el país receptor ha de marcar les prioritats de AOD, aquesta nova arquitectura de la cooperació hauria de definir uns mecanismes quan el país en qüestió no respecta els drets humans, no es dóna preferència a l'assoliment de l'equitat de gènere i, en general, no posa la lluita contra la pobresa com la seva prioritat (no es pot dir que hi hagi massa governs que n'afrontin el tema de forma positiva i amb decisió).

La Declaració de París no aborda explícitament problemes o reptes com ara l'ofensiva dels fonamentalismes religiosos contra la defensa dels drets humans en general i, especialment, els drets de les dones, la promoció de lleis a favor de l'equitat de gènere i contra la violència masclista. Es limita a parlar de les formes per aconseguir una "cooperació al desenvolupament" més efectiva i més racional, sens dubte important, però a més de les formes haurem de parlar dels continguts, és a dir, de com posar en pràctica aquestes iniciatives.

L'apropiació dels programes de desenvolupament s'ha d'entendre no solament com l'apropiació per part del govern, sinó com una apropiació democràtica, que implica necessàriament la participació de la ciutadania, que inclogui els grups tradicionalment marginats dels espais de poder i decisió, com són les dones, els grups ètnics, etc.), en la formulació, l'execució i l'avaluació de polítiques i programes de cooperació. Així mateix, cal apostar per polítiques públiques que garanteixin la igualtat de drets entre dones i homes, però la majoria de països empobrits estan molt lluny que sigui una realitat. Per això, des de sempre, s'ha fet imprescindible que les feministes i els seus aliats i aliades portin a terme una lluita moltes vegades dura i sempre llarga per aconseguir que les seves reivindicacions es transformin en lleis. També implica establir legítims mecanismes de governança per a la presa de decisions i la rendició de comptes, que inclogui els parlaments nacionals i els representants electes, així com garantir la participació activa i efectiva de la societat civil organitzada.

L'AOD ha de comptar necessàriament amb la participació de la societat civil tant en els països del nord com en els països del sud, ja que sense aquesta, el marc democràtic queda necessàriament afeblit. Així, tots i totes haurem de treballar conjuntament per aconseguir un dels principals i més poc definits Objectius del Mil·lenni: fomentar una associació mundial per al desenvolupament.

© IP. Ayuda en Acción

Què diuen les ONGD sobre

L' EFICÀCIA DE L'AJUDA?

Com a premissa, és important assenyalar que l'ajuda és essencial, però no suficient. Només és una part de la solució. Ha d'anar acompanyada de mesures de cancel·lació de deute, canvis en les regles del comerç internacional i polítiques coherents amb l'objectiu de desenvolupament en matèria de seguretat, migracions, energia i inversions.

De la mateixa manera, l'agenda de l'eficàcia de l'ajuda és només una part de l'agenda de finançament per al desenvolupament. Cal abordar l'agenda de finançament de manera integral, vinculant-la amb l'agenda del Consens de Montreyy i incorporant temes com ara la quantitat de l'ajuda (en el cas d'Espanya, l'objectiu és destinar el 0,7% de la Renda Nacional Bruta a AOD el 2012), o la cancel·lació del deute.

L'agenda internacional d'eficàcia de l'ajuda és el resultat de diversos anys d'incidència política per part de la societat civil i de les ONGD en els anys noranta, perquè els organismes donants i els governs portessin a terme reformes per millorar el sistema d'ajuda. Per tant, fins i tot tenint propostes clares per millorar el procés actual, des de la societat civil saludem la iniciativa presa pels organismes donants i pel compromís amb una agenda col·lectiva. La Declaració de París (DP) reflecteix un compromís positiu amb un “nou paradigma” de l'ajuda basat en relacions de poder redefinides i en un canvi fonamental dels rols i les responsabilitats de donants i països receptors.

Si bé la teoria de la DP suposa un pas important en la direcció correcta, es perceben discrepàncies entre els principis teòrics i la seva pràctica i l'impacte en la implementació:

- El desenvolupament és un procés polític, en el qual les persones pobres reclamen els seus drets. No obstant això, l'agenda de la DP s'interpreta i es limita a un nivell essencialment tècnic i, per tant, cal revisar-la.
- La DP no aborda o no aprofundeix alguns temes clau per a l'ajuda al desenvolupament, com ara les condicionalitats, l'evasió fiscal i els paradisos fiscals, la transparència, l'ajuda lligada i l'assistència tècnica. Tampoc no incorpora l'enfocament de gènere.
- Les organitzacions socials consideren que la DP és un mitjà per aconseguir millores en l'eficàcia del desenvolupament (enfront de l'eficàcia de l'ajuda). L'eficàcia de les noves modalitats de l'ajuda s'ha de mesurar, per tant, en termes de l'impacte en la reducció de la pobresa. Cal acordar un pla de treball fins al 2010, amb indicadors, establint un procés participatiu i independent de seguiment de les noves modalitats d'ajuda, en termes de resultats en la reducció de la pobresa, la consecució de l'equitat de gènere i el respecte dels drets humans.
- La DP no té en compte de manera prou explícita la societat civil com a actor de desenvolupament que pot contribuir a una major qualitat de l'ajuda, cosa que posa en risc els espais de participació democràtica. Les organitzacions socials consideren molt important que es reconegui el seu paper com a actor de desenvolupament de ple dret, i que es garanteixin les condicions necessàries per a l'acompliment efectiu del seu rol.

– El lideratge de la implementació de la DP està en mans dels donants, i aquests implícitament fan recaure el gruix de la responsabilitat del canvi en el sistema de l'ajuda sobre els països socis, i obvien la seva responsabilitat central en el compliment dels seus compromisos.

– Les ONGD consideren que no es pot aplicar d'aquesta manera la DP a la seva feina. Han pres mesures per millorar la seva pròpia eficàcia i han iniciat un procés de reflexió global per identificar els principis i els objectius en matèria d'eficàcia aplicables al seu marc de treball.

“No és possible discutir l'eficàcia de l'ajuda sense discutir el model de desenvolupament i el model econòmic marcats per l'ajust estructural, generador de pobresa i desigualtat. Considerar el nostre paper en la promoció de l'AOD pressuposa un debat previ: El desenvolupament que volem és el mateix que l'AOD vol promoure?”

ABONG, Associação Brasileira de Organizações Não Governamentais

Si bé els signants del Programa d'Acció d'Accra parteixen d'un escenari més positiu respecte al de tres anys abans a París, degut als avanços produïts en la reducció de la pobresa, també es reconeix que no s'ha avançat suficientment en la implementació de la DP.

Per accelerar l'acompliment de la DP, a Accra es va arribar al compromís de prendre mesures en tres direccions: l'enfortiment de la identificació del país receptor; la construcció d'associacions més eficaces per al desenvolupament; i assolir resultats en termes de desenvolupament i la seva rendició de comptes. Els dos primers sectors de treball s'emmarquen en l'enfortiment de les accions per aconseguir els principis d'apropiació, alineament i harmonització.

Pel que fa al primer sector, a Accra es pretengué solucionar una de les principals deficiències de la Declaració de París al ampliar el focus en la definició de les estratègies, a les que s'incorpora el diàleg entre els parlaments i les autoritats locals. Així doncs, es produeix una resposta a les demandes d'actors locals i de les OSC a favor de la pèrdua del centralisme dels Estats i en conseqüència la reducció de la concepció estatocèntrica de la Declaració de París.

Es reconeix a Accra, la importància de treballar amb la societat civil. Concretament, en el PAA s'afirma que “els organismes donants donaran suport a les iniciatives per augmentar la capacitat de tots els actors implicats en el desenvolupament –parlaments, governs centrals i locals, organitzacions de la societat civil, instituts de investigació, medis i el sector privat– per assumir una funció activa en el diàleg sobre polítiques de desenvolupament...”. Per primera vegada, es reconeix a la societat civil com un agent de desenvolupament. Aquest reconeixement es tracta de una referència vaga i ambigua i, en definitiva, la societat civil, continua en un segon pla malgrat que té un reconeixement major que en la DP.

A Accra es produeix també, com a resultat de les demandes de les OSC, una obertura en l'enfocament del concepte de desenvolupament més amplia i plena en comparació a la de la Declaració de París. En concret s'introdueix la igualtat de gènere, la defensa dels drets humans i la defensa de les persones amb discapacitat com a factors de desenvolupament. El problema del PAA en aquest sentit és que l'enfortiment d'aquest compromís es redueix a un èmfasis lingüístic, doncs no va acompanyat d'una proposta concreta i mecanismes de control i seguiment d'aquest compromís.

En matèria d'harmonització, donants i socis consideren a les OSC i al sector privat com actors de desenvolupament amb els que harmonitzar les accions en el sistema d'ajuda.

En el Programa d' Acció d' Accra s'estableix el compromís, d'“aprofundir la col·laboració amb les organitzacions de la societat civil”, que son qualificades com “actors independents per dret propi a l'àmbit de desenvolupament, que complementen amb les seves iniciatives a les dels governs i el sector privat”. Els governs, es comprometen a coordinar els seus programes amb les accions de la societat civil.

La reducció de la fragmentació de l'ajuda és un altre dels reptes a Accra en relació al principi d'harmonització. Per això, les propostes establertes en el PAA giren entorn a la complementarietat i la divisió del treball.

El PAA aporta, en línies generals, importants avanços en relació a la Declaració de París. Es tracta d'avanços, que es veuen reduïts i corren el risc de convertir-se en un exercici retòric, donat que no es reflecteixen en compromisos concrets. L'Agenda de París, malgrat impulsar el procés realitzat a Accra, continua mostrant limitacions.

Quines propostes fan les ONGD per millorar

L'EFICÀCIA DE L'AJUDA?

1. APROPIACIÓ del procés de desenvolupament per part dels països socis: sense la participació de la societat civil no hi ha apropiació democràtica possible.

Les accions dels governs per si soles no aconseguiran reduir la pobresa. Les organitzacions de la societat civil (OSC) mostren la seva especial preocupació al voltant de la representació i dels interessos dels col·lectius tradicionalment exclosos. Des de la societat civil es vol aprofundir en el principi d'“apropiació democràtica”, reforçant la participació de les organitzacions socials en el procés de disseny, aplicació i avaluació de les polítiques de desenvolupament.

L'ajuda genera relacions de poder. En aquest sentit, l'apropiació democràtica implica una redefinició d'aquestes relacions, així com la participació activa de la població exclosa en el procés de presa de decisions. Des dels estats que subscriuen la DP, cal garantir que les veus de la ciutadania

“El suport pressupostari no ha d'anar dirigit exclusivament a l'estat central. Cal reflexionar sobre si s'ha de brindar suport pressupostari a altres actors del desenvolupament, com ara les OSC en el seu exercici de control ciutadà”.

FECONG Fédération des Collectifs d'ONG du Mali i
FONGEM Fòrum des ONG européennes au Mali

ocupin un lloc central a l'agenda política, mitjançant mecanismes que impliquin els parlaments i la societat civil en les estratègies de desenvolupament, les polítiques, els programes i els pressupostos.

La DP omet posicionar-se i fixar compromisos en temes essencials per a l'apropiació democràtica de l'ajuda, com és el cas de l'**ajuda lligada** i la **condicionalitat**.

Lligar l'ajuda a la compra de béns i serveis infla els costos, endarrereix l'execució i redueix la flexibilitat dels països del sud per dirigir l'ajuda allà on més es necessita. Els organismes donants s'han de comprometre a eliminar l'ajuda lligada, inclosa l'alimentària i l'assistència tècnica posant fi a la pràctica d'utilitzar l'ajuda per als seus propis interessos i prioritats polítiques i econòmiques. Per a això, cal establir finalitats concretes que facilitin la traducció del compromís en fets.

El 2006, Espanya va ocupar el sisè lloc en matèria d'ajuda lligada, amb un 13,82% de l'ajuda espanyola vinculada a la compra de béns i serveis espanyols. L'objectiu és eliminar l'alt component d'ajuda lligada del model espanyol i reformar els crèdits FAD vinculats a la promoció i la internacionalització de les empreses espanyoles perquè deixin de funcionar com a instrument d'ajuda que contribueix a generar més deute. Espanya continua incorrent en la contradicció de condonar deute amb una mà mentre contribueix a generar-ne de nou amb l'altra.

Font: Intermón-Oxfam, 2007

Així mateix, els organismes donants han de reconèixer que la **condicionalitat** debilita l'apropiació democràtica de l'ajuda i la responsabilitat mútua. Per tant, han d'eliminar totes aquelles formes de condicionalitat que estan lligades a polítiques econòmiques, marcar metes concretes i plans d'acció per assolir-les. La DP no inclou indicadors o metes que mesurin la reducció de la condicionalitat i cal solucionar aquest dèficit.

"Les organitzacions de la societat civil consideren que s'han d'eliminar les condicionalitats de les polítiques públiques, però això no significa donar un xec en blanc. La transparència i uns objectius de desenvolupament comuns permeten avançar sobre un enfocament contractual de les relacions i una base de confiança".

Lucy Hayes. EURODAD

2. ALINEAMENT dels organismes donants amb les estratègies nacionals de desenvolupament: condició indispensable per reduir la dispersió de l'ajuda i reduir els costos de transacció.

És important que els organismes donants s'alineïn amb les estratègies nacionals de desenvolupament dels països socis, així com amb les seves institucions i els seus procediments, per evitar generar sistemes paral·lels que escapen al control dels governs i a l'escrutini de la societat civil i les institucions democràtiques. Això inclou, per exemple, els sistemes de finances públiques, comptabilitat, auditories, compres públiques, o els marcs de planificació i avaluació de resultats.

"Un dels problemes que crea l'AOD internacional als països socis, és que genera estructures paral·leles fortes per a la implementació dels programes que obeeixen, sobretot, a les necessitats dels organismes donants abans que a les dels països socis. Encara que siguin eficaços tècnicament, no contribueixen a reforçar les estructures nacionals de manera sostenible".

FECONG Fédération des Collectifs d'ONG du Mali

Perquè això sigui possible, és essencial que els països socis reforcin les seves capacitats amb el suport decidit dels organismes donants.

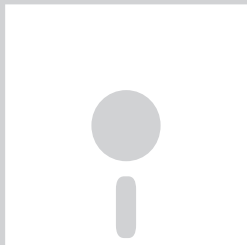

El sistema de compres públiques és un dels exemples en els quals ha de funcionar millor el sistema d'alineament de l'ajuda. Els organismes donants volen que els receptors obrin els seus concursos de contractació pública a la competència estrangera (amb la qual cosa es generen més oportunitats per a les empreses de països desenvolupats). Encara que l'ajuda sigui més eficaç a través d'aquest procediment, cal autoritzar els països receptors a mantenir una preferència pels productes i serveis nacionals, amb la finalitat que un volum més gran de l'ajuda prestada romangui al sud. Els organismes donants han de donar suport a les reformes dels sistemes de compres governamentals als països socis per tal que siguin més transparents davant els seus ciutadans i ciutadanes i adaptats a les realitats dels seus països, i no més liberalitzats. El grau en el qual els països del sud alliberin els seus sistemes de contractació pública ha de ser una opció autònoma i no ha de funcionar com un condicionant de l'ajuda. Els organismes donants han d'utilitzar els recursos humans i econòmics locals per fomentar el desenvolupament econòmic endogen.

3. HARMONITZACIÓ entre donants: eficàcia basada en la complementarietat entre els actors de la cooperació.

La **complementarietat o la divisió del treball** –basada en un diagnòstic dels avantatges comparatius dels actors de la cooperació– ha d'apuntar a reduir l'excessiva fragmentació de l'ajuda als països i als sectors, i a establir formes de complementarietat, com ara la cooperació delegada. Així mateix, els organismes donants es comprometen a implementar **procediments i disposicions comunes** (eines de gestió i de rendició de comptes, sistemes de planificació conjunts, missions de camp conjuntes, etc.), i a incrementar les seves modalitats d'ajuda basades en programes.

La **transparència** de l'ajuda és un prerrequisit per a la correcta aplicació dels principis d'apropiació democràtica i de responsabilitat mútua de la DP. Els organismes donants i els governs socis s'han de comprometre amb màxims nivells de transparència en la informació sobre polítiques, programes i pressupostos.

Els països donants han d'assegurar una difusió pública i completa de la informació relativa al volum total de l'ajuda compromesa, assignada i desemborsada, incloses les condicionalitats requerides, els criteris d'assignació finalista dels fons, així com els contractes signats, de tal manera que es potencii la participació de la societat civil i del parlament en el procés de presa de decisions. Els governs socis han de treballar amb els seus representants electes i amb les OSC per posar en pràctica polítiques de transparència i d'accés a la informació.

La falta de **predictibilitat** de l'ajuda fa difícil que els governs receptors puguin pressupostar adequadament, i que les OSC puguin fer seguiment dels processos. Els organismes donants han d'acordar compromisos d'ajuda, amb finalitats plurianuals, predictibles i garantides, basades en criteris clars i transparents, fent esforços perquè es respectin les planificacions i els cronogrames pressupostaris propis dels països receptors.

4. GESTIÓ ORIENTADA A RESULTATS: fer que l'ajuda reti comptes en termes de desenvolupament.

La gestió orientada a resultats apunta a vincular la programació i els recursos amb els resultats que s'han d'assolir. Actualment, l'indicador lligat a la gestió orientada a resultats està poc vinculat a resultats en desenvolupament.

És essencial crear un sistema de monitoratge i avaluació de la DP independent, que en mesuri l'impacte precisament en termes de desenvolupament. A mitjà termini, caldria identificar nous indicadors vinculats al desenvolupament, que es puguin incorporar a partir de 2010, quan es revisi la DP.

5. RESPONSABILITAT MÚTUA entre donants i països socis: els organismes donants també han de complir.

La base perquè l'ajuda pugui ser eficaç és que hi hagi coresponsabilitat per part dels diferents actors implicats en el sistema d'ajuda: donants, governs de països del sud, i altres.

La DP es dona en un context de relacions de poder molt asimètriques entre socis i donants, i això ha de ser considerat en la seva aplicació. Per tal de fer viable la mútua responsabilitat entre socis i donants, s'ha de treballar prèviament per reduir aquesta asimetria. Una de les propostes en aquest sentit és la reforma de les institucions financeres internacionals. El sistema actual de seguiment de la DP també és asimètric: el BM i el CAD de l'OCDE, com a donants d'ajuda, fan el seguiment dels receptors, però també són els encarregats del seguiment dels organismes donants. Per tant es podria dir que, d'alguna manera, es monitoren a si mateixos.

Així mateix, els indicadors de la DP no són prou fiables; la independència del sistema és un factor essencial per construir la confiança i la responsabilitat mútua. Per fer una realitat d'això, els organismes donants han d'assumir compromisos transparents i vinculants, sobre els quals retre comptes i s'han de fixar metes específiques per a cada donant per al 2010.

El sistema d'ajuda s'ha de basar en un poder equitativament distribuït entre donants i receptors, amb representació de la societat civil i s'ha d'establir un mecanisme internacional de denúncia i de queixes, accessible als països socis. Des de les OSC es considera que el Fòrum de Cooperació al Desenvolupament de l'ECOSOC podria facilitar l'exercici de mútua responsabilitat sota les regles de Nacions Unides.

Els organismes donants han de reformar l'assistència tècnica, perquè s'alinei amb les prioritats dels països socis i perquè aquests puguin contractar-la sobre la base de les seves necessitats. D'altra banda, és essencial que els organismes donants millorin els mecanismes d'assignació de l'ajuda, perquè aquesta vagi als països més necessitats ("països orfes de l'ajuda").

6. Com s'incorpora L' ENFOCAMENT DE GÈNERE en la Declaració de París.

Els canvis en la gestió de l'ajuda han permès constatar que la igualtat de gènere no ha estat abordada explícitament en la nova agenda internacional, ni es promouen mesures per al seu avanç. En termes generals, es detecta una absència gairebé total d'anàlisis sobre els temes de gènere o de mecanismes d'incorporació de la perspectiva de gènere en les noves modalitats d'ajuda. No obstant això, l'ajuda només podrà ser eficaç quan col·loqui els drets de les dones al centre de la seva agenda. S'han aconseguit avenços, però encara queda molt per fer.

D'altra banda, algunes organitzacions de dones ja han assenyalat que aquestes noves modalitats d'ajuda estan reduint els espais per negociar i accedir a fons per a l'equitat de gènere i l'apoderament de les dones. Les agències bilaterals i multilaterals de cooperació per al desenvolupament, que alguna vegada van ser grans suports per a les organitzacions de dones, estan retallant els seus nivells de finançament per a les esmentades organitzacions i atorgant més fons a través dels governs nacionals. És essencial que es mantingui el compromís i la inversió en la incorporació transversal de l'enfocament de gènere, així com en accions específiques d'equitat de gènere i apoderament de les dones com a objectiu central de desenvolupament.

Cal contribuir a l'enfortiment de les organitzacions de dones, especialment generant la capacitat d'incidència política dels grups de la societat civil dedicats a la igualtat de gènere, perquè puguin contribuir i fiscalitzar l'acompliment dels governs i els organismes donants entorn de l'eficàcia de l'ajuda.

En el Programa d'Acció d'Accra es produeix una obertura en l'enfocament, al afirmar que “la igualtat de gènere, el respecte pels drets humans i la sostenibilitat ambiental son essencials per assolir un efecte durador sobre les vides i el potencial de les dones, homes i nens pobres. Es vital que totes les nostres polítiques tractin aquests temes de manera més sistemàtica i coherent”.

Si bé és cert que a Accra es produeix un avanç al reconèixer la igualtat de gènere com una condició necessària per impulsar el desenvolupament a través d'una major eficàcia de les polítiques d'ajuda, també és cert que això no es materialitza en cap compromís concret. Des de la societat civil s'ha assenyalat diverses vegades que el Programa d'Acció d'Accra no identifica programes de treball que donin resposta als compromisos d'igualtat de gènere i apoderament de les dones, ni defineix indicadors que permetin avaluar els avanços realitzats, per tant els avanços recollits en el Programa d'Acció d'Accra no van més enllà del discurs.

Diferents organitzacions i fòrums de dones com WIDE o AWID han propiciat espais de discussió i reflexió sobre la “nova arquitectura de l'ajut”. En aquests s'ha plantejat que les dones es beneficiaran del nou sistema d'ajut al desenvolupament únicament si la igualtat de gènere és reconeguda com un component fonamental i si estan plenament representades en la presa de decisions i incloses equitativament dintre dels beneficiaris/es.

Una dificultat per assolir aquest objectiu és que els principis, els indicadors i els plans d'acció de la DP, no especifiquen el contingut de les prioritats de desenvolupament llevat d'aquelles relacionades amb les avaluacions de l'impacte ambiental. De tal manera que l'equitat de gènere no està plantejada com una qüestió central i una meta explícita, amb la qual cosa es reproduceix, una vegada més, el fenomen del “gender blindness” (ceguesa de gènere). L'únic esment al tema, és a l'article 42 de la Declaració que assenyalava: “també seran necessaris esforços d'harmonització similars per a altres plantejaments transversals, com la igualtat de gènere i altres problemàtiques incloent aquells que estiguin finançats per fons dedicats”.

En referència a això, Carmen de la Cruz assenyalava que: “la igualtat de gènere no ha estat abordada explícitament en la nova agenda de l'ajut, ni es promouen mesures per al seu avanç ni s'ha desenvolupat un marc de drets humans, d'acord amb els compromisos internacionals”. A aquests arguments s'afegeixen aquells que consideren que fins al moment l'èmfasi fonamental de la Declaració està en l'eficiència de l'ajut i de l'agència corresponent, més que en una àmplia efectivitat del desenvolupament, i que per tant, els temes substancials de la política i els temes transversals com la igualtat de gènere no seran rellevants fins que no s'abordin instruments i modalitats específiques d'ajut. Les organitzacions de dones han advertit que aquestes “noves” modalitats estan reduint els espais per accedir als fons i a la seva negociació, la qual cosa fa encara més visibles les relacions asimètriques de poder en el marc del finançament per al desenvolupament. També hi ha serioses crítiques per l'absència de mecanismes de rendició de comptes de l'ajut.

El principi d'alineació causa especial preocupació, ja que es corre el risc que les prioritats nacionals finançades mitjançant el suport directe per a pressupostos i sectors no abordin apropiadament les prioritats d'igualtat de gènere. Experiències prèvies demostren la limitació en la inclusió de les preocupacions de les organitzacions feministes en els plans nacionals de desenvolupament i, per tant, en els pressupostos. Les organitzacions també es pregunten si la majoria dels recursos compromesos pels donants van als pressupostos nacionals a través de les diferents modalitats. S'ha previst la disponibilitat de fons autònoms de suport a la societat civil i a les organitzacions de dones que permeti el seu enfortiment institucional per a una major i millor fiscalització del conjunt de l'ajut i d'aquesta manera contribuir a demandar amb altres actors una rendició de comptes efectiva?

Enfront d'aquest panorama, les organitzacions de dones creuen que és necessari revisar aquests nous instruments de tal manera que evitin la invisibilitat de les dones i els processos d'evaporació de les polítiques de gènere. Només així s'aconseguirà que els riscos es transformin en oportunitats. És per això que, per donar suport a la igualtat de gènere, proposen que el nou sistema d'ajut inclogui:

- Finançament suficient per als programes que donen resposta a les necessitats de les dones.
- Sistemes de rendició de comptes per a governs i donants amb la finalitat de fiscalitzar i augmentar la seva contribució a la igualtat de gènere.
- Incorporació d'una perspectiva sensible al gènere en les avaluacions de progrés, el seguiment de l'acompliment i en els indicadors per a l'eficàcia de l'ajut al desenvolupament.

Com s'organitza la societat civil per influir en l'agenda internacional sobre

L'EFICÀCIA DE L'AJUDA?

Les OSC del sud i del nord, com a actors de desenvolupament, són conscients que l'agenda internacional d'eficàcia de l'ajuda té un alt potencial d'impacte en el desenvolupament, i per això han decidit organitzar-se de manera proactiva i dinàmica per poder incidir-hi amb qualitat, aprofundint en diferents temàtiques i incorporant perspectives complementàries, que han enriquit significativament l'agenda de l'eficàcia de l'ajuda.

Actualment s'estan desenvolupant diferents processos consultius de les OSC, que avancen de manera complementària, amb l'objectiu de fer sentir la veu de la societat civil en relació amb l'agenda d'eficàcia de l'ajuda.

1. Contribució al procés oficial de donants i països receptors de la Declaració de París:

Per valorar els avenços en l'aplicació de la DP, representants de donants i de governs receptors es varen reunir a Accra (Ghana) per al III Fòrum d'Alt Nivell sobre Eficàcia de l'Ajuda, del 2 al 4 de setembre de 2008. Es varen celebrar 9 taules rodones temàtiques i es va aprovar l'Agenda d'Acció d'Accra (AAA) que defineix els passos del procés fins al 2011. Hi hagué una quota de participació per a 80 organitzacions de la Societat Civil.

2. D'altra banda, el **grup consultiu sobre societat civil i eficàcia de l'ajuda** és un espai entre els diferents agents interessats, amb participació de representants de les organitzacions socials del sud i del nord, que compleix una tasca d'assessorament del grup de treball sobre eficàcia de l'ajuda sota l'auspici del Comitè d'Ajuda al Desenvolupament de l'OCDE i que té la finalitat de fer avançar el compliment de la DP. Es varen fer consultes regionals i nacionals entre el setembre del 2007 i el gener del 2008, i s'han realitzat estudis de casos i anàlisis per part de donants, centres d'investigació, etc., que han alimentat la reflexió del grup consultiu. Així mateix, el febrer de 2008 es va celebrar a Ottawa un Fòrum Internacional sobre societat civil i eficàcia de l'ajuda.

3. **Procés paral·lel:** El Grup de Direcció Internacional (**ISG** per les seves sigles en anglès) liderà tota la mobilització de la societat civil paral·lela al III Fòrum d'Alt Nivell a Accra, que va apostar per reformular la DP, per incorporar un enfocament més integral i ambiciós, i incloure temes com el 0,7% de la RNB per a AOD i la cancel·lació del 100% del deute. Més de 380 OSC de 80 països varen donar suport al posicionament de l'ISG, com ara les xarxes europees **CONCORD** i **WIDE**, a les quals pertany la Coordinadora d'ONGD.

4. **Definició i promoció de l'eficàcia de les OSC com a actors de desenvolupament:** Les OSC no consideren que els principis de la DP siguin aplicables a la seva feina i, per tant, han iniciat de manera autònoma i independent un procés orientat a definir els principis d'eficàcia adequats a les OSC, així com els mecanismes per ajudar la seva posada en pràctica.

De París 2005 a ACCRA 2008:

L'AJUDA AL DESENVOLUPAMENT

podrà ser **eficaç i responsable?**

Accra es va plantejar com una oportunitat per avançar cap una agenda més amplia de l'eficàcia per al desenvolupament, donada la confirmació de la immensa bretxa existent entre el que es va prometre i la manca d'avanços produïts en relació a l'acompliment dels objectius de desenvolupament acordats a nivell internacional.

L'ajuda al desenvolupament és únicament una part de l'equació i ha de ser organitzada en el context més ampli de la seva interrelació amb el comerç, el deute, la mobilització de recursos interns i internacionals i el sistema de govern mundial. Quan donants i governs varen reunir-se ja fa quatre anys a París, els debats tècnics van emascarar les diferències polítiques més profundes sobre una visió ampliada de l'ajuda. El que al final es va aconseguir va ser un compromís que ha estat qüestionat pel seu limitat enfocament tècnic.

Els ministres dels països en desenvolupament i els països donants responsables de la promoció del desenvolupament, al costat dels directors d'institucions multilaterals i bilaterals de desenvolupament, van subscriure la següent declaració en Accra, amb l'objectiu d'accelerar i aprofundir l'aplicació de la Declaració de París sobre la Eficàcia de l' Ajuda (2 de març de 2005).

Estem progressant, però no suficientment. Segons l'enquesta de seguiment de 2008, gran quantitat de països en desenvolupament han millorat la seva gestió dels fons públics. Tot i així, el ritme de progrés es massa lent. No assolim els nostres compromisos i metes pel 2010 en relació a la millora de la qualitat de l'ajuda, sense majors reformes y una acció més ràpida.

Prendrem mesures per accelerar el progrés.

(i) La identificació dels països és clau. Els governs dels països en desenvolupament assumiran un lideratge més fort de les seves polítiques de desenvolupament i les conformaran treballant amb els seus parlaments i ciutadans i ciutadanes. Els organismes donants els recolzaran respectant les prioritats nacionals, invertint en els seus recursos humans i institucions, fent major ús dels seus sistemes per a la provisió d'ajuda i augmentant la previsibilitat dels fluxos d'ajuda.

- Ampliarem el diàleg sobre polítiques per al desenvolupament a nivell nacional.
- Els països en desenvolupament enfortiran la seva capacitat per dirigir i gestionar el desenvolupament.
- Enfortirem i utilitzarem els sistemes dels països en desenvolupament sempre que sigui possible.

(ii) La construcció d'associacions més eficaços i inclusives. Durant els últims anys, més actors implicats en el desenvolupament –països d'ingrés mitjà, fon mundials, el sector privat, organitzacions de la societat civil– han anat augmentant les seves contribucions i aportant experiències valuoses. Això també genera reptes per a la gestió i la coordinació. Tots els actors implicats en el desenvolupament treballaran junts en associacions més inclusives, a fi de que totes les nostres iniciatives tinguin un major efecte sobre la reducció de la pobresa.

- Reduirem la costosa fragmentació de l'ajuda millorant la complementaritat de les iniciatives dels organismes donants i la divisió de la feina entre els organismes donants.
- Intensificarem l'optimització dels recursos de l'ajuda.
- Acceptarem de bon grat a tots els actors implicats en el desenvolupament i treballarem amb tots ells.

- Aprofundirem la nostra col·laboració amb les organitzacions de la societat civil.
- Adaptarem polítiques referides a l'ajuda per països en situació fràgil. Els organismes donants realitzaran avaluacions conjuntes sobre bon govern i capacitat, i analitzaran les causes del conflicte, la fragilitat i la inseguretat, treballant, fins on sigui possible, amb les autoritats del país en desenvolupament i altres parts interessades pertinents.

(iii) L'assoliment i èxit de resultats de desenvolupament –i retre comptes obertament per aquests resultats– ha de ser part central de tot el que fem. Avui més que mai, els ciutadans i ciutadanes i els contribuents de tots els països esperen veure resultats tangibles de les iniciatives de desenvolupament. Demostrarem que les nostres accions comporten efectes positius sobre la vida de les persones.

- Ens concentrarem en assolir resultats.
- Augmentarem el nivell de transparència i rendició de comptes davant el nostre públic en relació amb els resultats.
- Seguirem canviant el caràcter de la condicionalitat per recolzar la identificació del país, basant les nostres condicions de donants en les pròpies polítiques de desenvolupament dels països.
- Augmentarem la previsibilitat a mig termini dels fluxos d'ajuda, per tal de permetre que els països en desenvolupament facin una planificació i una gestió eficaços dels seus programes de desenvolupament en el curt i mig termini.

És suficient?

Reflexions des de la societat civil

El Programa d'Acció d'Accra (PAA) parteix del reconeixement dels progressos assolits en la lluita contra la pobresa, destacant que en 15 anys el percentatge de població mundial vivint per sota del llindar de la pobresa extrema era del 40%; percentatge que en l'actualitat s'ha reduït al 25%. Malgrat això, es reconeix que encara hi han 1.400 milions de persones en el món que continuen vivint en la pobresa extrema, segons dades del Banc Mundial de l'any 2005. Aquest diagnòstic caracteritzat pel seu optimisme contrasta amb un anàlisi de la realitat. Contrastava amb un escenari global de crisis alimentària i de crisis econòmica i financera, que un cop més, deixa al descobert l'ordre de prioritats de la comunitat internacional, molt més àgil, compromesa i capaç de mobilitzar recursos per al rescat econòmic i financer de les economies dels països del Nord, que per eradicar la pobresa i promoure el desenvolupament dels països del Sud.

Referent al ritme d'aplicació dels compromisos establerts en la Declaració de París, el PAA es més realista i reflecteix un exercici d'autocrítica com a conseqüència dels resultats que mostra

l'última enquesta de seguiment de la Declaració. El PAA afirma, en el seu sisè apartat, que “les dades empíriques mostren que estem progressant, però no prou (...). El ritme de progrés es massa lent. No aconseguirem amb els nostres compromisos i metes pel 2010 en relació a la millora de la qualitat de l'ajuda, sense majors reformes y una acció més ràpida”.

Malgrat el reduccionisme existent a l'Agenda de París, amb una perspectiva massa tècnica de l'ajuda, desvinculada d'altres dimensions necessàries per afavorir el desenvolupament dels països del Sud en relació a l'agenda definida amb els ODM, en la que es reconeixia que el desenvolupament és un procés polític, és just reconèixer que el Programa d'Acció d'Accra tracta d'avançar en la vinculació de l'Agenda de París amb l'agenda més amplia de l'eficàcia de l'ajuda, en la que els ODM constitueixen una de les bases fonamentals. En aquest sentit, el Programa d'Acció d'Accra afirma que “l'eficàcia de l'ajuda forma part del programa més ampli del finançament per al desenvolupament. Per assolir resultats en termes de desenvolupament i assolir els ODM haurem d'acomplir els nostres compromisos relatius a la qualitat i els volums d'ajuda”. Tanmateix, no es visualitza, a través de quins mitjans i compromisos concrets, l'Agenda de París pot contribuir directament a l'assoliment dels ODM, donat que no es proposen mecanismes concrets per afavorir aquesta vinculació.

La cooperació per al desenvolupament no serà efectiva, i no significarà una contribució al desenvolupament, si no s'acompanya de la transformació de la resta de polítiques dels països del Nord i del Sud que afecten al desenvolupament dels països del Sud. Per tant, la coherència de polítiques, és una dimensió fonamental de la cooperació per al desenvolupament.

Així doncs, la Declaració de París i el Programa d'Acció d'Accra recullen una visió limitada del desenvolupament. Si bé és cert que a Accra es recull una ampliació en l'enfocament i en la concepció del desenvolupament –s'introdueix la perspectiva de gènere i la defensa dels drets humans– es produeix, tal i com ja s'ha assenyalat, un cert retrocés en relació a l'enfocament dels ODM, ja que no tracta la coherència de polítiques de manera operativa.

La coherència de polítiques haurà de ser inclosa a l'agenda de l'eficàcia de l'ajuda. La societat civil, plenament conscient de la dimensió global del desenvolupament i dels riscos de circumscriure l'agenda al marc del sistema de l'ajuda, prefereix parlar d'eficàcia del desenvolupament. De fet, l'ajuda, encara que és essencial, “només és una part de la solució. Haurà d'anar acompanyada de mitjans de cancel·lació del deute, canvis en les normes del comerç internacional i polítiques coherents amb l'objectiu de desenvolupament en matèria de seguretat, migracions, energia i inversions”.

Els ODM suposen, com ja s'ha assenyalat, el reconeixement de la pobresa com un problema polític global –i per tant, la seva solució com una responsabilitat política conjunta– que implica tant als països desenvolupats com als països en desenvolupament, i que afecta a tot un conjunt de polítiques, entre elles la política d'ajuda.

Referències

Action Aid, 2006. *Real Aid 2: Making Technical Assistance Work*.
http://www.actionaid.org.uk/doc_lib/real_aid2.pdf

Advisory Group on Civil Society and Aid Effectiveness, 2008. *Consultas sobre la Sociedad Civil y la Eficacia de la ayuda: Una Síntesis de temas, análisis y propuestas en Ottawa*.
<http://www.ccic.ca/e/002/aid.shtml>

Banc Mundial, 2006. *Informe sobre Seguimiento Mundial 2006*.
<http://econ.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/EXTDEC/EXTDECPROSPECTS/EXTGDF/EXTGDF2006/0,,contentMDK:20925051~menuPK:2344934~pagePK:64167689~piPK:64167673~theSitePK:2344908,00.html>

Banc Mundial, 2007. *Informe sobre Seguimiento Mundial 2007*. Worl Bank ed.

Banc Mundial, 2007. *Opportunities to Scale Up: Delivering on Commitments*. World Bank ed. *Civil Society Resolution on the Effectiveness of Development Cooperation and the Paris Declaration*, Nairobi, 2007.

Better Aid. La sociedad civil alerta: es urgente actuar sobre la ayuda. Septiembre 2008.
<http://www.betteraid.org/>

CONCORD i GCAP, 2008. *No time to waste: European government behind schedule on aid quantity and quality*.
<http://www.congde.org/uploads/documentos/abc3e4f84713ffd34b47dc9b5cb94a1.pdf>

CONCORD, 2007. *Hold the applause! EU governments risk breaking aid promises*.
http://www.globalnepoludnie.pl/IMG/pdf/1-Hold_the_Applause.FINAL.pdf

CONCORD, 2008. *Draft proposals to possible Council conclusions based on the EC Communications on Aid Effectiveness*.
<http://www.concordeurope.org/Public/Page.php?ID=4>

CONCORD, 2008. *Contribution to the "EU Aid Effectiveness Roadmap to Accra & Beyond"-CSO and the principles of the PD*.

CONCORD, 2008. *Action Plan of recommendations for EU MS Accra + Implementation*.

CONCORD, 2008. *CONCORD: The post Accra Agenda for Europe*.

Coordinadora d'ONG per al Desenvolupament-Espanya, 2007. *Document Seguiment PACI 2006*. Memo.

Coordinadora d'ONG per al Desenvolupament-Espanya, 2007. Document 2° Encuentro ONG al Desarrollo-Juny 2009.

De la Cruz, Carmen WIDE. *¿Quién se apropia del Desarrollo? Contribuciones al debate sobre género y la nueva arquitectura de la ayuda*.
http://www.hegoa.ehu.es/congreso/bilbo/komu/4_Mujeres/1_C-de-la-Cruz.pdf

Declaració de la Cimera del G8 sobre Creixement i Responsabilitat a Àfrica. Heiligendamm, 2007.
<http://www.g-8.de/Webs/G8/EN/Homepage/home.html>

Final Report. International Forum on Civil Society and Aid Effectiveness: A Multi-stakeholder Dialogue. Gatineau-Québec, Canada 2008.
<http://www.ccic.ca/e/002/aid.shtml>

3er Foro Nivel de Alto Nivel sobre la Eficacia de la Ayuda al Desarrollo. Programa de Acción Accra. Septiembre 2008.

Intermon Oxfam, 2007. *Realidad de la Ayuda 2007-2008.* Ed. Intermón Oxfam.

Intermon Oxfam, 2008. *Realidad de la Ayuda 2008-2009.* Ed. Intermón Oxfam

ISG, 2007. *De París 2005 a Accra 2008: ¿Podrá ser la ayuda al desarrollo eficaz y responsable?*
<http://www.scribd.com/doc/2072441/DE-PARIS-2005-A-ACCRA-2008>

ISG, 2008. *Making Aid Accountable, civil society perspectives.* Better Aid. Memo.

Martínez, Ignacio, 2007. *La cooperación de las ONGD españolas en Perú: hacia una acción más estratégica.* ICEI.
<http://www.ucm.es/info/icei/>

OCDE, 2007. *Informe de 2006 sobre Cooperación para el Desarrollo.*
http://www.oecd.org/topic/0,3373,en_2649_37455_1_1_1_1_37455,00.html

OCDE, 2007. *Encuesta de 2006 de seguimiento de la Declaración de París.*
<http://www.oecd.org/dataoecd/3/59/39907400.pdf>

OCDE, 2008. *Encuesta de 2008 de seguimiento de la Declaración de París.*

OCDE, 2008. *Evaluación 1ª fase, Julio de 2008 de la Declaración de París.*

Oxfam, 2007. *Remunerar las personas: La financiación de las/los trabajadores profesionales necesarios para prestar servicios de salud y educación para todos.*
http://www.oxfam.org/es/policy/briefingpapers/bp98_remunerar_personas

Pacto de Estado contra la Pobreza. Diciembre 2007.
http://www.coordinadoraongd.org/index.php/contenidos/index/id_contenido/4159

Palau Blasco, Esther, 2008. *Cooperación delegada: algunas experiencias prácticas.* Fundación Carolina. CEALCI. Doc de treball núm. 22.

Pita, Juan Ignacio, 2006. *La aplicación de los nuevos instrumentos en la cooperación española en África. Lecciones de la experiencia mozambiqueña.* Fundación Carolina.

Preliminary Recommendations from Women CSO and AE Consultation. Memo.

Schulz Nils-Sjard, 2007. *Division of labour among European donors: allotting the pie or committing to effectiveness?* FRIDE.
<http://www.fride.org/expert/119/nils-sjard-schulz>

WIDE. *Globalising gender equality and social justice.*
<http://www.wide-network.org/>

Autors:

Eveline Herfkens, Mandeep Bains (Campanya del Mil·lenni de les Nacions Unides).
Veronique Andrieux Araújo, Portal Touza Montero i Laura Chinchetru Urizar (Coordinadora d'ONG per al Desenvolupament-Espanya).

Disseny: Direcció d'art/Disseny Gràfic: Maribel Vázquez.

Impressió: Gràfiques INPUB, SL.

Data d'Edició: Octubre de 2009.

Agraïments:

Marina Navarro, Anna Ortubia, Xavier Longan, Paula Sánchez-Alciturri i Sandra Valiente (Campanya del Mil·lenni de les Nacions Unides).

Juana Bengoa, José María Medina i David Ortiz (Coordinadora d'ONG per al Desenvolupament-Espanya).

Grup de Campanya Pobresa Zero (Coordinadora d'ONG per al Desenvolupament-Espanya).

SENSEXCUSES
2015
campanya del mil·lenni

COORDINADORA
ONG PARA EL DESARROLLO
ESPAÑA